

VISUOTINIO BAŽNYČIOS SUSIRINKIMO KREIPIMASIS Į MOKSLININKUS

IR KULTŪRININKUS

Prieš išsiskirstydami, Visuotinis Bažnyčios susirinkimas specialiu žodžiu kreipėsi į viso pasaulio mokslininkus bei kultūrininkus. Kreipimosi tekstą iš Šv. Tėvo rankų priėmė prancūzų filosofas Jacques Maritain, rašytojas Jean Guittou ir lenkų mokslininkas Stefan Swieżawski. Visuotinio Bažnyčios susirinkimo vardu uždarymo iškilnėse kreipimąsi prancūzų kalba skaitė kanadietis kardinolas Leger:

„Ypatingą sveikinimo žodį skiriame jums, mastytojai ir mokslininkai, žmogaus, visatos ir istorijos tyrinėtojai, jums visiems, kurie tartum maldingai keliauninkai veržiatės į šviesą, ir tiems, kurie sustojo šioje kelionėje, pavargę, nusivylę, neatražę.

Dėl ko kaip tik jums skiriame šitą ypatingą sveikinimą? Dėl to, kad ir mes visi, vyskupai ir kiti susirinkimo tėvai, čia susirinkome ieškoti tiesos. Visos mūsų pastangos per šiuos ketverius metus siekė ne ko kito, kaip tik kuo giliau ir kuo atidžiau ištyrinėti Bažnyčiai patikėtąsias tiesas, kuo ištikimiau ir tobuliau paklusti dieviškajai tiesos Dvasiai.

Šitame kelyje į tiesą mes negalėjome nesustoti jūsų. Jūsų kelias yra drauge ir mūsų kelias, — pabrėžia Visuotinis Bažnyčios susirinkimas savo žodyje mokslininkams. — Jūsų takai niekuomet nėra mums svetimi. Mes esame jūsų mokslinio pašaukimo draugai, esame jūsų pastangų šalininkai, mes pirmieji stebėjome jūsų laimėjimus ir, kai tikrai reikia, mes esame visuomet pasirengę jus padrasinti ir sustiprinti nepasiekimuose.

Taigi ir jums mes turime ką pasakyti, — sako Visuotinio Bažnyčios susirinkimo tėvai viso pasaulio mokslininkams. — Štai mūsų žodis: tęskite savo tyrinėjimus, nepasiduodami nuovargiui, niekuomet nenusivilkite tiesą! Prisiminkite vieno iš didžiųjų mokslo draugų šv. Augustino žodžius: „Tyrinėkime, trokšdami atrasti; ir atraskime,

Michelangelo (italas, 1475-1564)

Adomo sutvėrimas

(freska Siksto koplyčios lubose, Vatikane)

trokšdami vis giliau tyrinėti“. Laimingi tie, kurie, atradę tiesą, nesiliauja toliau tyrinėję, siekdami ją atnaujinti, vis gi-
lau pažinti ir perteikti kitiems. Laimingi ir tie, kurie, dar ne-
atradę tiesos, eina į ją atvira-
širdimi. Pasinaudodami šios die-
nos šviesa, jie teieško rytojau-
sios tiesos, kol pasieks visą švie-
sos pilnybę!

Bet niekuomet neužmirškite: sugebėjimas mąstyti yra ne tik-
tai didelė privilegija, bet, visų
pirma, didelė pareiga. Vargas
tam, kuris laisva valia užmer-
kia akis šviesai! Sugebėjimas
mąstyti yra taip pat didelė at-
sakomybė! Vargas tiems, ku-
rie visokiais būdais stengiasi
aptemdinti žmogaus dvasią, ku-
rie ją pripildo tuščiu pasididžia-
vimu, ją klaidina ir iškreipia!
Koks kitas gali būti pagrindinis
dėsnis mokslo žmogui, jei-
gu ne šitas: stengtis mąstyti
teisingai?

Dėl to, né kiek neapsunkinda-
mi jūsų žingsnių, nenukreipda-
mi jūsų žvilgsnio nuo pagrindi-
nio tikslo, mes norime jums

prieš akis uždegti savąjį nuo-
statų žibintą: tikėjimą. Tasai,
kuris jį mums patikėjo, yra
aukščiausios tiesos Mokytojas,
yra tasai, kuris vienas galėjo
pasakyti: „Aš esu pasaulio švie-
sa, aš esu kelias, tiesa ir gyve-
nimas“.

Tai žodis, kuris liečia ir jus.
Šiandien, kaip gal dar niekuo-

met, ačiū Dievui, yra visu aiš-
kumu pasirodęs tas vidinis ry-
šys, ta gili harmonija, kuri jun-
gia tikrąjį mokslą ir tikrąjį ti-
kėjimą. Tiek tikėjimas, tiek
mokslas tarnauja tai pačiai di-
džiajai vienintelei tiesai. Nesu-
kludykite šio taip brangaus
mokslo ir tikėjimo susitikimo.
Pasitikėkite tikėjimo tiesomis,

nes jos yra galutinė žmogaus
proto atrama. Tikėjimo švieso-
je greičiau atrasite tiesą, pilnu-
tinę tiesą. Tai yra linkėjimas,
padrasinimas, tai yra viltis, ku-
rią jums išreiškia, prieš išsi-
skirstydami, viso pasaulio vys-
kupai, susirinkę Romoje Visuo-
tinei konsilijai“.

Visuotinio Bažnyčios susirinkimo žodis pasaulio menininkams

V visuotinio Bažnyčios susirinkimo uždarymo iškilnėse gruodžio 8 d. trys meno pasaulio atstovai: poetas Ungaretti, ar-
chitektas Nervi ir muzikas Ma-
gliero — iš Šv. Tėvo rankų pri-
ėmė susirinkimo kreipimąsi į
viso pasaulio menininkus. Krei-
pimosi tekstą visų vyskupų var-
du prancūzų kalba skaitė belgų
kardinolas Suenens:

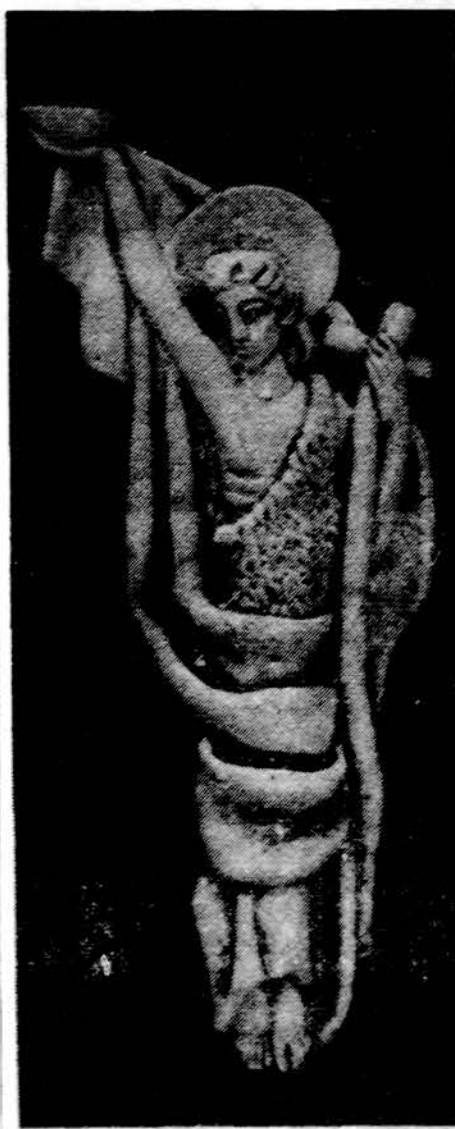
„Kreipiamės į jus, menininkai, — kalbėjo kardinolas, — į jus poetai, rašytojai, tapytojai, skulptoriai, architektai, muzikai, aktoriai. Jūs esate grožio dvasios atstovai ir grožio skelbėjai. Jums visiems Bažnyčia iš šio Visuotinio susirinkimo sako: Jei esate tikrojo meno draugai, jūs esate mūsų draugai!“

Jau nuo seniausių laikų Bažnyčia yra su jumis sudariusi sąjungą. Jūs pastatėte Bažnyčiai maldos namus ir juos išpuošėte, jūs meniškai išreiškėte jos dogmas ir praturtinote jos liturgiją. Jūs padėjote Bažnyčiai jos dieviškąjį mokslą išreikšti formų bei vaizdų kalba, jūs padėjote apčiuopiamai pa-
justi nematomąjį pasaulį.

Kaip vakar, taip ir šiandien Bažnyčiai reikia jūsų. Bažnyčia kreipiasi į jus. Bažnyčia jums sako: neieškite sugriūti tai są-
jungai, kuri yra buvusi viena iš vaisingiausių. Atverkite savo sielas šventosios Dvasios veikimui.

Šitam pasauliui, kuriame gyvename, reikia grožio, kad jis nenugrimstų į neviltingą tamsą. Kaip tiesa, taip ir grožis žmonių širdis pripildo džiaugsmu. Tai brangus turtas, kurio laikas nesunaikina, kuris ta pačia nuostaba apjungia kartų kartas. Dėl to dėkojame meną kuriančioms jūsų rankoms...

Tos meną kuriančios rankos tebūna švarios, neieškančios savo naudos. Prisiminkite, kad esate grožio saugotojai pasaulyje. Jau vien tai turėtų pa-

E. Marčiulionienė Krikštytojas

Sv. Jonas (majolika)

kelti jūsų širdis, kad nepasiduotumėte bevertėms vilionėms, keistenybių bei netinkamų išraiškų ieškojimui.

Būkite visuomet ir visur verti jūsų didžiojo idealo ir būsite verti Bažnyčios, kuri šiandien į jus kreipiasi šiuo draugiškumu, išganymo, malonės ir palaimos žodžiu“.

Kertinė Paraštė

METŲ DERLIŲ SEIKĖJANT

Su 1965 metais užbaigiamame mūsų tautos istorijoje tokį vienišą kultūrinio darbo dvidešimtmetį svetiname, bet laisvame pasaulyje. Kai 1945 metų vasarą ir rudenį benamių stovyklose Vakarų Europoje buvo pradėta organizuoti mūsų chorai, dramų spektakliai, buvo imta leisti la kraščiai, žurnalai, poezijos, beletristikos ir mokslo knygos, pasiūta rengti meno parodos, vargu ar kas tada pagalvojo, kad užsi-
motam darbui tęstinumą reikės svetimos padangės išlaikyti visą dvidešimtmetį ir daugiau.

Dėl istorijos mums primesto paties dvidešimtmečio svečioje jokio jubiliejinio džiaugsmo nėra prasmės ir beieškoti. Esmėje tai yra sunki ir baisi nelaimė netekti gimtosios žemės po savo kojomis, o jau tiesiog tragiška, kai palikimo akimirka virsta ištisais dešimtmečiais.

Tačiau tremties našta lengvėja, net žiebiai ir savotiškas suaktyvėjęs džiaugsmas, kai, permetęs žvilgsnį metus, pamatai, jog vis dėlto tam kultūriniam - kūrybiniam darbui, kuriam taip entuziastingai buvo ryžtamasi pirmaisiais pokario metais, dar ir šiandien daugelio nei rankos, nei širdis nėra atšalusios. O ką jau bekalbėti apie krūtinę užliejantį šiltą jausmą, kai pamatai parodą dailininko, perskaitai puikią knygą rašytojo ar išklausai koncertą muziko, kurie dar tik pradžios mokyklos amžiuje kadaise paliko gimtąją žemę. Tokių pasakytume, negėstančių žiburių blykstelėjimas jauniausioje mūsų kartoje stipriai visos Pasaulio lietuvių bendruomenės žingsnį į paskelbtuosius Jaunimo metus ir didina viltį savųjų talentų neužkasti svetimos rugienos, o juos ir ateinančiuose dešimtmėčiuose brandinti tik bendrajam lietuvių tautos aruodui. O tai ir yra pati didžiausia ir ateitį išliekanti mūsų čia buvimo prasmė.

Gi stabtelėjant tik prie 1965 metų kultūrinio - kūrybinio balanso ir vien tik pačias suaukšmenas sužymint, pavar-
dų ir įvykių eilė toli gražu neišsitenka tik vienoje ar antroje rašto eilutėje.

Jau vien grožinės literatūros leidinių antraštės perbėgant, pamatysime, kad praėjusieji metai ir knygų gausa ir jų kokybė neatliko nuo visos eilės ankstesniųjų. Gi kai kurios knygos buvo tiesiog išskirtinės vertės ir savo temos ir savo formos prasme. Šitai turint minty, ypač poezijoje reikia pabrėžti debiutinį, bet sodraus brandumo, religinės minties ir lietuviškų poetinių įvaizdžių sklidiną Antano Jasmanto rinkinį „Gruodą“, o taipgi paskutiniui ir jau pomir-
tintam savo kūrybos žodžiu skambantį Algimanto Mackaus rinkinį „Chapel B“. Įdomu var-
tyti ir kristalinį žodžio tau-
pūmą ir žodžio branduolio

grynuman pasinešusią D. Saldūnaitės poeziją knygoje „Kai tu arti manęs“, o mūsų lyri-
kų veteranų Mykolo Vaitkaus plunksna net šviežiai pajavirėjo naujame rinkiny „Šerkšno sidabras“. Metų užsklandai dar suskubo naują rinkinį Anglijoje atspausdinti pas-taraisiais metais ypač produk-
tyvius Vladas Slaitas, pavadin-
damas knygą „Širdies paguo-
dai“. Jau rišykloje ir tikriaus-
iai su 1965 metų data išlei-
džiamas ir Henriko Radausko visos kūrybos lobis vienoje
knygoje „Eilėraščiai“, kurioje
įtelpa ir naujas poeto rinkinys.
Taigi mūsų poezijos derlius
1965 metais yra ypač brandus.

Prozos baruose išleista „Draugo“ konkursą laimėjusio Albino Baranausko romanas „Karklupėnuose“. Tai skaidriu pasakojimu srūvantis ligšiolio-
ni novelisto romanas. Pernai
mūsų literatūroje stambiu dvi-
tomiu romanu debiutavęs Ka-
zys Almenas šiemet pasirodė
ir su čionykšte Amerikos bui-
timi bei jos dvasia persunktu
noveļu rinkiniu „Bėgiai“. Ne
vieną prajuokino ir R. Spalio
feljetonų knyga „Tarp dan-
gaus ir žemės“. Beletristikos
kategorijon skirtume ir Myko-
lo Vaitkaus naują atsiminimų
tomą „Šiaurės pašvaistė“. Zi-
noma, šie atsiminimai turi tik-
ros istorinės vertės, bet jie pa-
rašyti tokia šviesa ir išlygin-
ta grožinės prozos forma, kad
juos nesinorėtų atiduoti vien
tik istorijos škiečiai. Gi tik ką
išėjęs naujasis Jurgio Gliu-
dos romanas „Agonija“, vaiz-
duojas mūsų valstybininkus
paskutinėmis Lietuvos nepri-
klausomybės dienomis, tapo
kaip mūsųose reta, iš rankų
į rankas grobštoma knyga. Bet
jau visai mūsų prozos knygų
leidymoje neeilinis įvykis —
Lietuviškos knygos klubo „Lie-
tuvių beletristikos antologijos“
antrosios dalies išleidimas.
Tuo būdu leidykla lietuvių li-
teratūrai dovanojo dviejų di-
džiųjų tomų pirmąją mūsų
beletristikos antologiją.

Scenos veikalų šiais metais
išleista: premijotojų Anatoli-
jaus Kairo komedija „Viščiū-
kų ūkis“ ir taipgi premijuoto-
jų Birutės Pūkelevičiūtės ei-
nuotojų pasaka „Aukso žąsis“. Prianas J. Naumištis de-
biutavo trijų dramų knyga
„Baisusis birželis“.

Mūsų literatūroje šie metai
ypač yra atžymėti lietuviš-
kos kūrybos pristatymu ang-
liškai kalbančiam pasauliui.
Čia ypač yra didelis nuopel-
nas Stepo Zobarsko vadovau-
jamos Manyland Books leidyk-
los, kuri vieno paripino ver-
timus ir išleido šias mūsų ra-
šytojų knygas: Vincas Krėvė
„The Temptation“ (apybaka
„Pagunda“); Vytautas Ta-
mulaitis „Nimblefoot the Ant
— Her Adventures“ (apybaka
vaikams „Skrudėlytės Greitu-
tės nuotykių“); Ignas Seinius
„Rejuvenation of Siegfried Im-
merselbe“ (romanas „Siegfried
(Nukelta į 5 psl.)

Šiame numery:

- Metų derlių seikėjant.
- Visuotinio Bažnyčios susirinkimo kreipimas į mokslininkus ir kultūrininkus.
- Visuotinio Bažnyčios susirinkimo žodis pasaulio menininkams.
- Argi Lietuvos rašytojai buvo suvažiuavę Vilniuje?
- Tautos istorijos pabiro — 1915 metai.
- Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos penkiasdešimtmetis.
- Janio Rainio eilėraščiai.
- Naujo Aloyzo Barono romano ištrauka.
- Tempera yra puiki tapybos priemonė.
- Žiupsnelis amžininko parodymų apie mirusį Joną Šimkų.
- Lietuvių bibliografinės tarnybos dvidešimtmetis.
- Spygliai ir dygliai.

Ada Korskaitė - Sutkaviene

Šv. Kristupas

ARGI LIETUVOS RASYTOJAI BUVO SUVAŽIAVĘ VILNIUJE?

BEN. BABRAUSKAS

1965. XII. 13—14 "Lietuvos TSR" rašytojų suvažiavime Vilniuje kalbėjo kirgizai ir armėnai, uzbekai ir turkmėnai, Kazachstano, Azerbaidžano, Tadžikistano broliai atstovai, na, ir žinoma, pats tikrasis brolis iš Maskvos. Anot Liudo Girono dainuokos: Lietuva TSR — senos Lietuvos nebėr.

Bet ne dėl to tai buvo ne Lietuvos rašytojų suvažiavimas, kad jame minėti ir neminėti kalbėtojai kalbėjo nelietuviškai. — nes kas gi Kazachstane ar Tadžikistane gali išmokyti lietuviškai? — ne. Tai buvo ne Lietuvos rašytojų suvažiavimas, kadangi net ir tie, kurie lietuviškai kalbėjo, ne Lietuvos reikalais rūpinosi.

"Komunizmo statyba" — pagrindinis rašytojų rūpestis

To IV-ojo rašytojų suvažiavimo pagrindinio pranešimo antrašė buvo: Komunizmo statyba. Lietuvių literatūros uždaviniai. Jau dešimtė ironija, kad tą kilometrų raštą skaitė ne legalūs komunizmo "statytojai" Lietuvoje. Sniečkus, bet pats Mieželis. Tegul šis lenininis laurėatas ir komunistų statybinis Lietuvos rašytojų vadovas, vis dėlto jis yra šoks toks poetas, o poetui kalbėti apie komunizmo statybą yra moralinis siurbas.

Jau pirmaisiais sakiniiais šis mūsų amžius Homeras priversta pagarbinti savo mūžą: "Didžiai va dmenį, žadnant kūrybinį žmonių mintį, suvaidino Komunistų partijos XXII suvažiavimas. Naujus veiklos ir darbo horizontus nubrėžė labai svarbūs TSKP CK spalio Plenumo nutarimai." Nė kėk nenušildžia įkvėpimo pakilimo prologui ir epilogas: "Artėja dvi didelės datos — V. Lenino 100-

os gimimo metinės ir Spalio socialistinės revoliucijos 50-os metinės. Visi mūsų literatūra, persunkta socialistinės revoliucijos ir didžiojo Lenino mokslo idėjomis, yra pašaukta giliai apmąstyti socializmo epochos turinį, jos esmę ir sodriais vaizdais pavaizduoti šią didingą..." ir t. t. ir t. t.

La svam rašytojui tiesiog skodu skatytai šitoki pavergtos dvasios produktą. Jeigu būtų tikras, kad tie žodžiai padiktuoti paties maskvinio komcentro, al galėtum tik apgailestauti Lietuvos rašytojų pavergimo aspnį. Bet jeigu tai paties lietuviško poeto suformuluoti sakiniai, tada belieka vienintelė išvada, būtent, kad 25 metų vergovė net ir lenininį laureatą pavertė papiga.

Calas nematė jo, je gu jis būtų vienas. Deja, bolševik joje programinė kalba reiškia jau ir dainas. Taigi to ne Lietuvos rašytojų suvažiavimo nutarimai, sukurti pagal tą pat šabloną: "Ketvirtasis Tarybų Lietuvos rašytojų suvažiavimas užtikrina, kad ir ateityje respublikos rašytojai bus glaudžiau susibūrę apie Komunistų partiją"; pasižada "demaskuoti pragaist ngą antilaidinį ir antinacionalinį letuvškosios buržuazijos va dmenį mūsų tautos istorijoje"; ir pagaliau rašytojai išparegoja: "mūsų garbės pareiga yra sukurti ryškų, įsimeniant džiojo revoliucijos genius Vladimirą Lenino paveiklų pavaizduot Komunistų partijos kovą už laudies laisvę ir amę".

Lietuvos rašytojų suvažiavimas, a šku, kovotų už Lietuvos laisvę, o pavergtiems rašytojams privaloma girti ir ginti rusiško komunizmo jungą.

Aplėdęsi pakrantę

Nuotrauka Vytauto Maželio

Leninas — taip, Dankantas, Vydušas, Vaizgantas — ne!

Rašytojų suvažiavimai retai šaukiami, taigi šio suvažiavimo žvaigsnis buvo išties sukoncentruotas ties "genijaus" Lenino 5 metų įvykšiančia sukaktimi.

O je gu tai būtų Lietuvos rašytojų suvažiavimas, argi vietoj Lenino nebūtų prisiminta Vydušas su Vaizgantu: juk pirmojo šimtmetis įvykis po trejų, o antrojo po ketverių metų. Vydušas juk ne eilinis mūsų rašytojas, ne be reikalo buvo išrinktas Lietuvių rašytojų drjos garbės nariu, be to, tiek kovojus ir nukentėjus nuo vokiečių, atseit, tikrai ne faštas... O Vaizgantas? Juk jis ir mirė būdamas Lietuvių rašytojų drjos pirmininku — argi jį galėtų Lietuvos rašytojai užmiršti?

Ak, vietoj Lenino ir Dankantas lietuviams rašytojams turėtų teikti daugiau įkvėpimo. Ne kas kitas, kaip Simanas

Dankantas buvo Basanavičiaus, Aušros ir Maironio tėvas. Tas žvaigsnis buvo išties turėjo esetele su kuprine per visą Lietuvos keltauti, kad pasiektų Vilniaus universitetą, kuris, be abejonės, bus pavadintas Simono Dankanto vardu, kai tik Kapsuko padermė grįš į Maskvą.

Net su mirusiais bijoma užmegzti "bendraviną"

Nuo III iki IV rašytojų suvažiavimo praėjo net 7 metai. Per tą laiką tarpą nemaža rašytojų pasitraukė į Anapus, tai įsiai natūralu, jog jų bent varčiai būtų suvažiavime paminėti. Taigi Venclova teikėsi paminėti visą eilę šitokių mirusių rašytojų, kaip va: Vladas Abramavičius, Jonas Kaškaitis, Josifas Kotliaras, Eugenija Tautkaitė, Vincas Žilionis...

Na, o kur Ignas Šeinius? Argi Lietuvos rašytojai, prisiminę kažkokį Josifą Kotliarą, būtų

užmiršę pirmąjį savo draugijos pirmininką, mirusį 1959 m. Juk jis pirmas išdriso nacių ideologiją sukritikuoti savo garsiuoju romanu "Siegfried Immerselbe atsijaunina". Stačiai gėda užmiršti tą šaunųjį kovotoją prieš hitlerininkus...

Reikėtų kreiptis į kurį mūsų gydytojų galvos specialistą, kad išaiškintų tą ypatingą dalinio atminties netekimo ligą, kuri yra apnikusi Lietuvos rašytojus. Jau kas kas, bet toks Venclova neturėtų užmiršti savo literatūros profesoriaus, dekaną ir rektoriaus, Lituanistikos Tėvo Mykolo B ržiškos. Juk ne kas kitas, kaip Mykolas B ržiška, 1940 m. Vilniuje metinės literatūros šventės metu net premiją Venclovai įteikė. Ir dabar rašytojų suvažiavime prisiminti kokią Tautkaitę ir nepaminėti mirusio dviejų universitetų rektoriaus M. B ržiškos yra specifinis atminties sutrikimo požymis.

Beje, taja praga įdomu būtų paklausti ir JAV besilankantį prof. J. Kubilių, ar jis, radęs laiko pasisukti šen ir ten, susprato aplankyti žemiškuosius palaikus tikrojo, atseit laisvai profesorių išrinkto, Vilniaus universiteto rektoriaus Mykolo B ržiškos, kurio kaip ir jo brolio Viktoro, vadovybėje jis pats žengė pirmuosius žingsnius Vilniaus universitete.

Galėtume tą sąrašą ištesti primdami pvz. kad ir Faustą Kiršą, kurio vardo neprisiminta; arba Kleofą Jurgeionį, mūsų estetinės poezijos pradininką, žymiausią Amerikos lietuvių poetą, užmiršti, o prisiminti tokį "poetą" Kaškaitį reiškia nei mažiau nei daugiau, kaip parodyti tikrą suvažiavusių rašytojų lygį.

Mes anaipol nenorime užmegzti jokio bendravimo, negeidžiame jokio dialogo su pavergtais Lietuvos rašytojais, Maskvai tarpininkaujant ir suleriuojant, tik norime pasakyti, kad ten bijomasi net mirusiųjų

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopėdas, Protėstas
Aparatų-Protezių, Med. bandai. Spec. pagalba kojomis (Arch Support) ir t. t.
ORTHOPEDE TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PR 6-5064
Val. 9-4 ir 6-8. Seštadien. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2388 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligonis, primami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. tel. WAlbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MT 3-0001

Ofisas 3146 West 63rd Street
Tel. PR 6-5177
Resid.: 3241 West 60th Place
Tel.: REpublic 7-7948

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3 trečiadienis uždaryta. Antradienis ir penktadienis vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2301 West 63rd Street
Kampus 63-030 ir 63-014
Val. kasdien nuo 9-12 val. vak. Seštadienis 2-4 val.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso tel. 476-4092
Resid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. G. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0538 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5 treč. ir šešt. tik susitarus.

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Akuterija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 2-3 val., penkt. 10 v. ir 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Akuterija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 2-3 val., penkt. 10 v. ir 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Akuterija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 2-3 val., penkt. 10 v. ir 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

vardo: juk su mirusiais joks bendravimas neįmanomas...

Mieželis neskiria Putino nuo Venclovos

Kad Lietuvoje net "tarybiniais" rašytojams vertinti neturima literatūrinio masto, rodo pats Mieželis. Kai jis savo pranešime kalba apie V. Mykolaič-o - Putino "didžią poetinę kultūrą", tai norisi pridėti dar, jog šitokios kultūros ir tokio masto poeto nėra ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Sovietų Sąjungoje; bet kai tame pat puslapyje Mieželis pripažįsta ir eilakaliui Venclovai "aukštą poetinę kultūrą", tai vargas Lietuvos skaitytojas priverstas

manyti, kad jie abu lygūs; o kai dar žinai, jog aukščiausias "Lietuvos liaudies rašytojo" titulas yra suteiktas Mykolaičiui, Venclovai ir Mizarai, tai pasidaro tikra mišinė: bemokslis Rokus Mizara į vieną aukštį iškeltas su Mykolaičiu - Putinu! Literatūriniajame žurnale jau paskelbė M. Sluckį 1966 m. lenininės premijos kandidatu; galima tikėtis, kad 1967 m. panašios garbės susilaus Mizara. Tada ne Bimba nebeturėtų savo prieš Rokus pasididžiuoti savo Kapsuko universiteto daktaryste...

Kalbant daugiau apie patį suvažiavimą, paaiškėjo, jog Lietuvos TSR rašytojai turėjo pro-

(Nukelta į 7 psl.)

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
4419 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
6132 So. Kedzie Ave. MA 5-2677
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MT 3-0001

DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
2454 West 71st Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 iki 4 val. ir nuo 4 iki 7 v. Seštadien. nuo 1 iki 4 val.
Trečiadienis uždaryta

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSIA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKU LIGOS
3856 West 63rd Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 iki 4 val. ir nuo 4 iki 7 v. Seštadien. nuo 1 iki 4 val.

DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Val. kasdien nuo 4 iki 9 v. v. Seštadien. nuo 11 iki 4 val. popiet. arba susitarus.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 8-11 v. v. Trečiadien. ir šešt. uždaryta

DR. ALDONA JUŠKA
AKIU LIGU SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienį uždaryta.

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvių gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. 6-8 val. vak. Seštadien. 12 iki 4 popiet.

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį ir šeštadienį 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
AKUTIŲ IR VAIKŲ LIGU
MEDICAL BUILDING
7154 South Western Avenue
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 3 val. vakar. Trečiadien. nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Seštadien. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd str.

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd str.

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd str.

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-08 ir Campbell Ave. Kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Sešt. 9 v. ir 1 v. popiet.

DR. JULIJA MONSTAVICIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telefonas: PR 6-5766
Namų: BEverly 5-3946
Priėm. val. kasdien 6-8 v. v. Sešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p. Išskyrus trečiadienį

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir Sešt. 8 v. r. iki 9 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPECIALYBĖ — ORTOPEDES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL. Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 2-5 v. v. Seštadien. nuo 2-4. Trečiadienis ir kitu laiku susitarus telefonu: PR 6-2290

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
Akis ir prietaik akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL. 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien. Trečiadienis uždaryta; šeštadienis nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-08 ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 6-4410
Rez. tel. GR 6-4410
Valandos pirm., antr., ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Building, 2750 W. 71st Street, telefonas 776-2880.
Res. tel. WA 5-3099
Valandos: 10-12 ir 7-8 v. v. vak. Seštadien. 10-12 v. r. ryte.
Kitas ofisas: 1644 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2399
Valandos: 2-5 p. p. pietų kasdien. Sekmadienis ir trečiadienis abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERU LIGOS
Ofisas ir rez. 2522 W. 59th St.
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Sešt. 2-4 v. popiet. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

DR. V. P. TOMASOVIČIUS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmąją ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Treč. ir šešt. uždaryta

DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Seštadienis ir kitu laiku — pagal susitarimą

DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 6-8 v. v. Tik svarbius atsitikimus susitarus

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šešt. pagal susitarimą

TAUTOS ISTORIJOS PABIROS

1915 metai

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

d. Rusijos lietuviai. — Kai 1915 m. vokiečiai pradėjo savo didįjį puolimą ir rugpjūčio mėn. užėmė beveik visą Lietuvą, tai iš Lietuvos į Rusiją išbėgo apie 200.000 gyventojų. Persikyrę pusiau į Lietuvos centralinės komitetas nuo karo nukentėjusiems šelpiti. Viena dailis su pirm. M. Yčū išvyko su treminiu mase, o kita liko Vilniuje. M. Yčū vadovaujamas komitetas įsikiūrė Petrograde ir skubiai ėmė organizuoti po visą Rusiją išsisklaidžiusius treminius. Tuoju pradėjo kurti skyrius, prieglaudas, mokyklas, bendrabučius bei drbtuves. Buvo įsteigti 254 mokyklos su lietuvių kalbos dėstymu, kurių tarpe buvo Voronežo M. Yčū berniukų gimnazija, M. Yčū mergaičių gimnazija, "Saulės" mokytojų kursai, vėliau Jono Yčū vedamas mokytojų institutas, laikinieji mokytojų kursai, Tāmbove "Žiburio" gimnazija, Jaroslavy — kun. M. Gustaičio vedama gimnazija Petrograde — Pu-rėno vedama gimnazija ir visa eilė amatų mokyklų, plačiai išmėtytų po Rusiją. Be to, komitetas ėmė įsijaunuoti, kurį stud. javo universitetuose ar kitose aukštesiose mokyklose. Didžiausias jaunuomenės centras buvo Voronežas, kuriame mokėsi apie 1.700 lietuviukų. Jie visi gyveno dešimtyje bendrabūčių (3 merg. ir 7 bern.).

Centrinis komitetas, remiamas d. kunigaikštystės Tatjenos komiteto, vidaus reikalų ministerijos, tarybos pagėdėliams šelpiti, miestų sąjungos ir kt. savo veiklą išplėtė net už Rusijos sienų. Pasitūpė įgaliojinius į Švediją (Jonas Ankstutis ir Ignas Šeinius), Daniją (Jurgis Savickis) ir Šveicariją (Stasys Salkauskis).

e. Šveicarijos lietuviai. — Šveicarijoje lietuvių nuolat beveik negyveno. Čia atklydavo jų tik studentai, gydyti bei pasisilpti nuo

rusų persekiojimų po įvykusių Lietuvos sukilimų ar karų. Pirmam pasauliniam karui prasidėjus, po atostogų sugrįžo į Fribourgą tik trys (iš 20) studentai: V. Dauman-tas, J. Purickas ir A. Steponaitis. Jie ir savo "Rūtos" organizaciją perkirštijo prasmingesniu "Lituanian" vardu.

Pirmojo pasaulinio karo pradžioje Šveicarijos lietuviams buvo trys svarbūs uždaviniai: belaisvių šelpimas, spaudos informavimas ir informacinės brošiūrų parašymas. Trys buvo ir darbuotojai. To ir užteko darbiui pradėti. Vėliau atvyko daugiau iš Rusijos ir iš Amerikos. Toliau mesniuose skyriuose pamatysime, kokią didelę rolę suvaidino šio krašto lietuviai Lietuvos nepriklausomybės siekimo darbe.

Šveicarijos lietuvių propagandinė ir politinė veikla prasidėjo 1915 m., kai Lietuva okupavo vokiečiai. Rugpjūčio mėn. šio krašto lietuviai su latviais padarė bendrą konferenciją Berne, kurioje reikalavo Lietuvai plačios kultūrinės ir politinės autonomijos. Kiek vėliau užmezgė santykius ir su ukrainiečiais.

f. Pirmoji Stockholmo lietuvių konferencija. — Vos prasidėjus Pirmam pasauliniam karui, Vilniaus lietuviai kėlėsi, susispausė į Politikos centrą, nutarė susisiekti su JAV lietuvių organizacijomis. 1914 m. spalio mėn. pradžioje slapta keli išsiuntė JAV lietuviams veikėjams multiplikuatą laišką. Jame kėlė mintį — suaukti konferenciją Londone ar kur nors kitur sudaryti bendrą veikimo planą.

J. Gabrys, grįžęs iš JAV, atsiliepė, minėdamas konferencijos reikalą. Jis nurodė, kad Londonas tokiu konferencijai yra negera vieta, nes anglai negalėtų pakęsti konferencijos, kurioje svarstytų reikalus, nukreiptus prieš Rusiją (grįždamas iš Amerikos jis čia buvo areštuotas). Be to, anglai neduos leidimų

įvažiuoti delegatams iš svetimų kraštų. Jis siūlė konferencijai kitą vietą — Stockholmą, Švedijoje. Prižadėjo pats dalyvauti ir užtikrino kelių delegatų atvykimą iš Amerikos. Kai gavo Lietuvių centralinės komitetas (Rusijoje) telegramą, kad Garliava (J. Gabrys) su kitais delegatais Stockholme laukias lietuvių atstovų, tuoj St. Šilingas ir M. Yčas nuyko. Juos pasitiko J. Gabrys ir parodė švedų laikraščius, kuriuose buvo jo straipsniai apie Lietuvą. Juose buvo rašoma, kad Lietuva tikisi po karo gauti nepriklausomybę, kad jos gyventojų skaičius esąs 15 milijonų, kad jos sienos siekiašos Minsko, Smolensko, Mahilevo ir Kijevo...

Is žadėtų delegatų jis buvo tik vienas. Nei amerikiečių lietuvių, nei kitų nebuvo. Per trumpas buvęs laikas susirūsti su kitais, todėl kiti ir negalėjo atvykti. Vis dėlto sutarta pasiformuoti ir pasitarti. J. Gabrys suteikė žinią apie Amerikos lietuvių veiklą nuo karo pradžios, mat, jis su kun. M. Gustaičiu lankėsi karo paskelbimo metu pas minėtus lietuvius, dalyvavo jų seimuose ir organizavo tautos tarybą. Rusijos atstovai painformavo jį, kas yra daroma Rusijoje lietuvių centralinio komiteto ir kitų lietuvių organizacijų. Posėdžiavo trejetą dienų (1915. X. 8—11), surašė nutarimus ir Pirmosios lietuvių konferencijos Stockholme rezoliuciją.

Visa ilgoka rezoliucija yra padalyta į keturias dalis. Pirmojoje dalyje, kuri pavadinta "Dabartis", nupaskajama lietuvių vargai Lietuvoje, nes daugiau metų "Lietuva" švytravo gaisrų pašvaistėmis. Ir "Taip kentėjo Lietuvių Tauta tik už tai, kad istorija nulėmė jai vėgtą tarp Vokietijos ir Rusijos". Kai rusai vertė lietuvius trauktis į Rusiją, tai jie ("Slapstėsi miškuose ir duobėse, kad tik nepersikyrus ir protėvių šaliui"). Tačiau vis tik daugeliui teko pasitraukti. Ir todėl "šimtai tūkstančių lietuvių neteko Tėvynės, virto bastuoklių minia ir daužosi po Rusiją, ieškodami prieglaudos ir globos", o "likusieji

Lietuvoj milijonai kenčia bėdą ir šaltį tarp riosančių nedegulių".

Rusijoje esančiais tremtiniais rūpinosi Lietuvių draugija nukentėjusiems dėl karo šelpiti. "Jos rūpesčių pradėta nuolat ir tiksliai atstovauti Lietuvių Tautai, greta kitų tautų atstovų, beveik visose Rusijos valstybės ir visuomenės organizacijose — ir rezultate: oficialiame leksikone liko išbraukta Šiaur-Vakarinio Krašto sąvoka ir pakeista — Lietuvos sąvoka; Lietuvių Tautos atskirumas ir savitumas yra faktas rusų visuomenės ir vyriausybės akys". Paskutiniuoju metu ta draugija "ėmėsi svarbiausio savo organizacinės misijos etapo, būtent — organizuoti užimtosios Lietuvos šelpimą". Čia taip pat primena J. Gabrio vedamo informacijos biuro vaidmenį, Amerikos lietuvių tarybą ir kt.

Antrojoje dalyje ("Šelpimo darbas") šnekama apie reikalingą sukelti tremtinių norą grįžti į Lietuvą. Keliamas su Lietuva susijimojimo ir jos šalpos organizavimu rūpestis. "Opiausios ir svarbiausios šiai valandai klausimas, tai: kokių būdu susizioti su užimtaja Lietuva ir kokiais keliais teikti jai pagalbą". Pramatyti įvairiusi būdai.

Trečiojoje dalyje ("Informavimo darbas") nurodoma, kad šelpimo darbas galimas tik su viena sąlyga: "kad Europos visuomenė tikrai pažintų Lietuvą, jos praeitį, dabartį ir troškimus". Todėl "geram šelpimo darbiui reikia išplėsti Europos informavimo darbą".

Ketvirtojoje dalyje ("Bendra situacija") — primenama, kad Lietuvos klausimui iškelti yra palanki situacija, tik reikia išplėsti ta kryptimi veikimą. Todėl "reikia Tautos veikėjams dažiaiau tartis dėl dirbtinųjų darbų ir krypsnių".

Rezoliucija buvo pask

VILNIAUS VYTAUTO DIDŽIOJO GIMNAZIJOS PENKIASDEŠIMTMETIS

Dažnai tenka pastebėti mūsų spaudoje, o ypač asmeniškai pasikalbėjimuose lyg ir prieštaringai, o geriausiai atveju, būdama visokiais būdais minimais bei per dažnai švenčiamais įvairiais jubiliejais, sukaktimis. Tad lyg ir nedrauspaudoje plačiau iškelti dar vieną sukaktį — Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos 50-metį. O vis dėlto vilnietiška sąžinė laikytų sau nedovanotiną nusiakintu praleisti negirdomis šią pirmosios mūsų krašte lietuviškos gimnazijos sukaktį, arba pasitenkinti gimnazijos prisiminimu vien tik jos buvusių auklėtinių tarpe. Juo labiau, kad, berods, šių metų pabaigoje VDG-jos 50-metis bus, ar gal jau buvo, minimas ir okupuotame Vilniuje. Bet ten, esame tikri, pagal okupanto reikalavimus, VDG-jos reikšmė, nuopelnai, vargiai, jos nuėitas kelias, gimnazijos kūrėjų, daugelio mokytojų bei auklėtinių vardai, darbai bei nuoskaudos bus nutylėti, gimnazijos įnašas į Lietuvos kultūros lobyną sumenkintas ir apskritai jos vaizdas iškreiptas, taip kaip yra iškreipiama bei klastojama ir visa Lietuvos praeitis.

Pirmoji šimtaprocentinė lietuviška gimnazija

VDG-jai kūrėsi Pirmojo pasaulinio karo metu labai sunkiose sąlygose, jos darbas buvo nuolat trukdomas besikeičiančių Vilniaus okupantų, per išsilaikę metų ji buvo atskirta nuo Nepriklausomos Lietuvos, tad nenuostabu, kad jos steigimasis, veikla bei reikšmė nėra plačiau žinoma, net toks faktas, kad tai buvo pirmoji Lietuvoje gimnazija, kurioje visi mokslo dalykai imta dėstyti lietuvių kalba, dažnai iš mūsų yra naujiena. Tad VDG-jos platinimas paminėjimas, iškėlimas kiek galima daugiau apie ją autentiškus žinių, neabejoju, bus ne tik naudingas įnašas mūsų kultūros istorijon, bet ir įdomus mūsų plačiajai visuomenei.

Pirmajam pasauliniam karui prasidėjus, Vilniuje buvo susispietę daug lietuviškos šviesuomenės, kuri nuo spaudos atgavimo, o ypač nuo Didžiojo Vilniaus seimo metų su įkarščiu reiškėsi visose tautinio gyvenimo srityse. Tad ir lietuviškos gimnazijos steigimas buvo jau labai pribrędęs reikalas. Inicijatyvos ėmėsi Lietuvių centro komitetas nuo karo nukentėjusiems šelpiti, prieš pat vokiečiams užimant Vilnių, ir jo pastangomis 1915 m. rugsėjo mėn. buvo įsteigta Vilniuje pirmoji

MARIJA SIRTAUTIENĖ

mo srityse. Tad ir lietuviškos gimnazijos steigimas buvo jau labai pribrędęs reikalas. Inicijatyvos ėmėsi Lietuvių centro komitetas nuo karo nukentėjusiems šelpiti, prieš pat vokiečiams užimant Vilnių, ir jo pastangomis 1915 m. rugsėjo mėn. buvo įsteigta Vilniuje pirmoji

Pirmasis Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorius prof. Mykolas Biržiška.

lietuviška gimnazija. Gimnazijos direktoriaus pareigoms buvo paskiriamas Mykolas Biržiška, kuris rugsėjo mėn. 29 d. sutiko jas priimti. Pirmasis mokytojų tarybos posėdis buvo spalio mėn. 9 d., o mokslo gimnazijoje prasidėjo spalio mėn. 18 d. Besitraukiant iš Vilniaus rusams, gimnazijai steigti leidimo ne nereikėjo gauti, o vokiečiai, užėmę Vilnių, ją, kaip jau veikiančią, pripažino.

Tokiose neįprastose, nenormaliose gyvenimo sąlygose gimnazijos steigimas, jos išlaikymas bei veikimas sudarė didelių sunkumų gimnazijos vadovybei bei jos mokiniams: trūko kvalifikuotų mokytojų (net pats jos direktorius Mykolas Biržiška prieš tai nebuvo buvęs mokytoju!), mokslo priemonių, tinkamų patalpų, beveik nebuvo lietuviškų vadovėlių, nuolat teko kovoti su karo metu neprieklausiškais, dažnai trukdavo net maisto, drabužių. Vokiečiai ne tik neteikė gimnazijai jokios paramos, bet atvirkščiai, kartais net apipildavo, surekviizuodami sunkiai sumedžiotą mo-

kinų prieglaudoms maistą. Tarp kitų reikalavimų kartą vokiečių karinė valdžia įsakė gimnazijos vadovybei, kad gimnazijos mokiniai, susitikę vokiečių karininkus, sveikintų juos, nusiimdami kepurės! Vietiniai lenkai irgi šnairavo ir, kur tik galėdami, trukdė kiekvieną lietuvišką darbą.

Gimnazija mokslą pradėjo su 47 mokiniais (30 berniukų ir 17 mergaičių) penkiose (su parengiamąja) klasėse, tačiau mokinių skaičius greit augo, ypač pradėjus grįžti iš Rusijos karo pabėgėliams. 1918 m., vokiečiams traukiantis iš Vilniaus, gimnazijoje buvo jau 13 klasių (kai kurios klasės buvo paralelinės) su 320 mokinių, o 1922 m. direktorius M. Biržiška, tremiamas iš Vilniaus, paliko gimnaziją su 19 klasių ir 500 mokinių. Vėliau mokinių skaičius svyravo tarp 500–600.

Isteigtoji gimnazija pradžioje vadinosi „Jono Basanavičiaus, Mykolo Biržiškos ir Povilo Gaidelionio Vilniaus lietuvių gimnazijos kurso pamokomis“. Po kelių mėnesių ją pėrėmė savininkas Vilniaus lietuvių švietimo draugija „Rytas“ ir nuo 1916 m. vasario mėn. 16 d. ji buvo pavadinta „Ryto draugijos Vilniaus lietuvių gimnazija“. Susikūrus lietuvių valdžiai Vilniuje, 1918 m. gale švietimo ministerijos įsakymu gimnazija perėjo Lietuvos vyriausybės žinion ir gavo „Pirmosios Lietuvos lietuvių gimnazijos“ vardą. Tuo metu buvo jau atskirai įsteigta, Onos Mašiotienės vadovaujama, mergaičių gimnazija, tačiau ji vėliau, lenkų spaudžiamą, turėjo prisijungti prie pirmosios, Lietuvos vyriausybės iš Vilniaus pasitraukus, keletą kartų besikeičiant Vilniaus okupantams, gimnaziją vėl perėmė „Ryto“ draugija, ir ji išbuvo jos žinioje per visą lenkų okupacijos laikotarpį. Vilniaus gimnazija gavo Vytauto Didžiojo gimnazijos vardą 1921 m. rugpjūčio mėn. 22 d. gimnazijos pedagogų tarybos nutarimu ir tuo vardu išliko iki Lietuvos nepriklausomybės netekimo metų.

Ilgametis Vytauto Didžiojo gimnazijos direkt. Marcelinas Šikšys.

Vytauto Didžiojo lietuvių gimnazijos rūmai Vilniuje

ja, tačiau ji vėliau, lenkų spaudžiamą, turėjo prisijungti prie pirmosios, Lietuvos vyriausybės iš Vilniaus pasitraukus, keletą kartų besikeičiant Vilniaus okupantams, gimnaziją vėl perėmė „Ryto“ draugija, ir ji išbuvo jos žinioje per visą lenkų okupacijos laikotarpį. Vilniaus gimnazija gavo Vytauto Didžiojo gimnazijos vardą 1921 m. rugpjūčio mėn. 22 d. gimnazijos pedagogų tarybos nutarimu ir tuo vardu išliko iki Lietuvos nepriklausomybės netekimo metų.

VDG-jai tenka garbė būti pirmąją Lietuvoje, o tuo pačiu ir visame pasaulyje, gimnazija, kurioje nuo pat jos įsteigimo visi mokslo dalykai buvo dėstomi lietuvių kalba: Mykolas Biržiška, pirmasis jos direktorius, sakė: „Dėl mūsų sostinės“ prisiminimų I t. šitaip apie tai rašo: „Spalio 5 (18) d. prasidėjo pamokos šioje pirmutinėje lietuviškoje gimnazijoje, nes dar rugpjūčio 28 (rugsėjo 10 d.) Voroneže atidarytose lietuvių gimnazijose lietuvių kalba, kiek

aš žinau, tebuvo tik atskiras dalykas, ne mokyklos dėstymo kalba“. Įsikūrus Lietuvos valstybei, ir kitos lietuvių gimnazijos buvo pradžioje steigiamos, sekant Vilniaus gimnazijos pavyzdį ir programą.

Gimnazija pradžioje buvo kukliai įsikūrusi Basanavičiaus (tuomet vadinamoje Didžiosios Paulionės) gatvėje. 1918 m. Lietuvos vyriausybė jai perdėjo tinkamus gimnazijai rūmus Gedimino (buv. Šv. Jurgio) gatvėje, nr. 38. Lenkai, okupavę Vilnių, ne tik pareikalavo, kad gimnazija iš tų rūmų išsikrauntytų, bet 1921 m. spalio mėn. 1 d. prievarta ją iš jų išmetė. Per keletą mėnesių gimnazija buvo prisiglaudusi žydų gimnazijoje, kur pamokos vykdavo popietinėmis valandomis ir vakarais — net trimis pamainomis! 1921 m. gruodžio mėn. gimnazija įsikūrė ne visai tinkamose mokyklai išnuomotose patalpose Pilyviškoje gimnazijoje, nes dar rugpjūčio 28 (rugsėjo 10 d.) Voroneže atidarytose lietuvių gimnazijose lietuvių kalba, kiek

Janis Rainis

NULAUŽTOS PUŠYS

Vėtra nulaūžė aukštąsias pušis,
Pajūry suleisusias savo šaknis,
Drasiai jos žvelgė į toli aplinkui,
Nei slėpės, nei vėtroje linko.

„Nulaūžė mus, vėtra pikta,
Bet mūsų kova su tavim nebaigta,
Paskutiniam atodūsiu — toli šaukimas
Šakoj kiekvienoj — keršto troškimas!“

Ir pušys ant jūros bangų
Iškilo stiebias virš laivų,
Vėl stato prieš vėtra krūtinę,
Vėl stoja kovon žūtibūtinę.

„Šėk ir putok, piktoji jėga,
Vis vien neužstosi mums kelio hanga!
Gali mus daužyti, skelti ir laužti —
Pasieksime toli, kur saulė austa!“

TAIP NELIKS

Taip likti negali — ir neliks,
Jūs veltui tikit, kad srovė išnyks,
Kad vandens paklė tuoį aurims,
Kad viskas vėl senaip tekėtų lins.

Nors ledas dar stiprus ir spindi jis,
Bet laisvės ir gyvybės ilgai širdis,
Taip likti negali ir neliks:
Čia viskas pasikeis, naujais įvykis.

Iš latvių kalbos vertė K. K.

Janis Rainis (1865–1929), didysis latvių poetas ir dramaturgas. 19-to šimtmečio pabaigoje ir 20-to pradžioje, tautai besiveržiant į laisvę, latviams reikėjęs nemažiau kaip mums Maronis. 1963 metais viso pasaulio latviai plačiai minėjo savo tautinio dainiaus 100 metų gimimo sukaktį.

Tai, be abejo, trukdė ne tik mokinių, bet ypač mokytojų darbą. Tik nuo 1932 m., gimnazijai persikėlus į tinkamas patalpas „Ryto“ draugijos įsigytose namuose (Dambrausko g., nr. 5), mokslas galėjo vykti, patalpinant, normaliose sąlygose.

Vardai, kuriais gimnazija didžiuojasi

VDG-jai gali didžiuotis savo steigėjais bei mokytojais. Pirmuoju jos direktoriumi, kaip jau minėjau, buvo būsimasis Lietuvos universiteto rektorius profesorius Mykolas Biržiška, kuris jai sėkmingai vadovavo 7 metus, nežūrint besikeičiančių Vilniaus okupantų įvairių sunkumų ir persekiojimų. 1922 m. sausio mėn. 20 d. lenkų valdžiai ji suėmus ir vasario mėn. 5 d. ištrėmus (kartu su kitais 32 veikėjais) į Nepriklausomą Lietuvą, gimnazijos vadovybė perėmė žinomas peda-

gogas, matematikos vadovėlių autorius, rašytojas (rašęs Šiaulieniško slapyvardžiu) — Marcelinas Šikšys. Jis, visų mokinių ypatingai gerbiamas ir mylimas, ėjo direktoriaus ir matematikos mokytojo pareigas per išsilaikę sunkių lenkų priepaudo metų iki Vilniaus grąžinimo Lietuvai. M. Šikšys, sulaukęs gilių senatvės — 91 metų amžiaus — tebegyvena ir dabar pavergtame Vilniuje. Lietuvos patriarchas daktaras Jonas Basanavičius yra buvęs kurį laiką VDG-jos gydytoju, moksliečių tautosakos korpelės globėj, daugelio gimnazijos iškilnių garbės pirmininku. Dr. J. Basanavičius paliko gimnazijos auklėtinių širdyse ir atmintyje gilias, neįsildomus pėdsakus. Gimnazijos mokytojais yra buvę išsilaikę mūsų tautos garbingų vyrų, būsimųjų Nepriklausomos (Nukelta į 4 psl.)

NETIKĖTAS PASIŪLYMAS

Aloyzas Baronas

*) Dailininkas Pajuoda, vykdamas pas prekybininką ir Juliją, jautė mažą nerimą. I mašiną įpylė benzino, jis jautė, kaip šis dvokia, ir Pajuodą tai erzina kaip ir mintis, kad buvo prapilta pro šalį ir už tai reikėjo mokėti. Pajuodai buvo įtartinas prekybininko balsas, kai šis kalbėjo telefonu, tačiau nieko nebuvo įtartina. Po to nuotykio, prekybininko sūnų vežant į mokyklą, praėjo daug laiko ir visa plaukė kaip seniau. Jis buvo šeimos draugas, ir abiem su Julija buvo gera. Ir dabar šis nuėjimas netikras, ne, nieko nėra, kas būtų buvę blogiau, negu aną naktį grįžtant. Visa praėjo ir neatnešė. Pajuoda mąstė, kur jis kelsis, kai atvyks Venciaus žmona. Jis galėjo išsikelti ir anksčiau, nors buvo sunku surasti butą, kuriame būtų galima tapti. Ir dabar jau atėjo laikas surasti, ir atrodė, kad įmanoma. Visa tai Pajuoda nervino, tačiau šį kartą buvo kažkas kitas, kas drūmstė jo nuotiką, ir jis kankinosi, negalėdamas tos priežasties surasti. Pajuoda galvojo: jis grįžo į rytą, ką buvo veikęs, apsvairstė visus pokalbius, bet nerado nieko, ką būtų padaręs blogo, pagaliau nutarė, kad tai todėl, jog tirpsta sniegas, kad nebelineka jame pėdų.

*) Ištrauka iš naujo Aloyzo Barono romano „Vidurnaktis“, kurį leidžia „Nida“.

Vėl pavasaris, sprogsta katiniukai, ir vėl niekas nepasikeis.

Pajuoda galvoja apie gyvenimą ir apie žmogų, kuris apnarpliojamas smulkmenom kaip voratinklais ir kankinasi, šlykščiai žirdamas kaip musė. Skuba ir bėga, ir kas gi yra prasmė? Skubi, veržiesi kaip mašina ir išiesi. O žmogus kas? Tik blykstelėjimas, tik reklamos liepsna, imituojanti bokšte žvaigždę, tarp žemės purvo ir beribio juosvo dangaus.

Kai išlipa prie Julijos namų, Pajuoda užmirsta biaučių nerimą, jis truputį jaudinasi dėl pačio atvykimo ir minties, kad sutiks ją, o visa kita nebesvarbu. Minutė susitikimo, kaip šv. Jono vabalėlis džiaugsmingo blykstelėjimo, mintis užvaldo Pajuodą, jis spaudžia skambutį ir beveik nustemba, kai duris atidaro Julijos vyras ir taria:

— Labai malonu, kad atvykot. Drėgnokas oras.

— Tai nieko. Malonus, pavasari žadąs, — atsako Pajuoda, žengia į saloną ir džiaugiasi, pamatęs Juliją sofai, grakščiai ir šviežiais skruostais. Jos akys, jis matė beato dairingę meilę, ir jos šviesė tokiu ilgėsiu ir atsivėmimu, kad Pajuoda nukrėtė švelnus siaubas. Jis pasisveikino ir, kai atsėdė, truputį nurimo. Vyras atėjęs padėjo cigarų dėžę, ramiai atnešė skotiškos degtinės ir stiklus.

Pajuoda jautėsi blogiau negu visada. Jis net nesuprato, kodėl visa vyksta taip ramiai dirbtinai. Pajuoda jaučia šaltį. Net ir Julijos toks žavumas jam dabar įtartinas. Po anos nakties jis jautėsi nesaugiai, bet visa tai jau buvo seniai, sunkiai bematoma, lyg už plonos meginčių sienos, tačiau visa puikiai tebejaudinama su visu pasikartojimo geismu.

— Gera degtinė, galvos neskauda, — kalba Pajuoda.

— Jeigu žmonėms galvas tiek teskaudėtų nuo kitų dalykų, kiek nuo degtinės, žemė būtų rojus. Žmogus nenori — negeria, o gyvenimą vis tiek turi priimti su visais dūriais, — pasako krautuvininkas, ir Pajuodai atrodo, kad šis sakinytis nuosirdus.

— Kartais geri degtinė, ir neskauda, — sako Julija, šypsosi, žiba akys ir dega plonuos pirštus cigaretė.

— Narkotikų reikia visai žemei, kažkokių bendresnių negu alkoholis, kaip teigia ateinąs pas mano bendragyventoją toks Baireka.

Vyras rūko cigarus, Julija cigaretes, didelis salonas pilnas dūmų, jie smilko ant sienos paveikslus ir ant spintelės stovintį sūnaus didelį portretą.

— Visi naudoja kokius nors narkotikus, ir cigaretė yra jų paprasčiausias, — vėl sako Pajuoda.

— Bet gyvenimas realus. Aš kaip biznierių nepripažįstu to, visur reikiamo realumo, neaptemdyto proto. Taigi tėt aš ir pasikviečiau dailininką, kad galėčiau visa aptarti. Rimtai ir biznieriškai.

Pajuoda užkaišta. Jis nugaria stiprų gurkšnį degtinės ir, stiklą statydamas atgal, pamato, kaip Julija lyg mirktelia.

— Taigi, žinau seniai, kad taip padraugaujat su mano žmona. Aš pats kaltas, kad taip vis leidau. Nenoriu jokių aiškinimų. Žinau, kaip buvo, ir tada, kai vežėt mokyklon sūnų. Nekaltinu, juk pagaliau aš pats išsiučiau, tačiau aš noriu būti logiškas, aš žinau, kad praradęs boksiniškas meistrystę, kartais ją susigražina, bet moters nesugrąžino niekas, jeigu ji tavęs kartą pradėjo neapkęst, arba kitą mylėti. Taigi, aš nenoriu jokių scenų, aš ramiai, taip kaip

biznierių, patariu jus, dailininke: pasimkite mano žmoną.

Pajuodai susiūbavo dangus. Jis sekundę užsimerkė, o kitą sekundę jis matė viltiną prasišėpusį Julijos veidą. Ji mylėjo ir neabejojo jo pasirinkimu. Tačiau jeigu šis ramus, minkštasis pirštis belaišas storą cigarą senyvas, aptukęs solidus ponas būtų išsitraukęs pistoletą ir šovęs, Pajuoda nebūtų išsigandęs. Per Pajuodos akis perbėgo visa, kas dabar ji ištiktų, jei jis dabar susidėtų su šia ponija. Jis būtų išstumtas iš kai kurios visuomenės, ji prislėgtų nuolatiniu uždarbio rūpesčiai. Ne, tai yra kažkas baisaus, ir Pajuoda, lyg pagautas vagiant, lyg atsideręs prieš žmogų, kurį jis dabar automatiškai suėdė, lyg akivaizdoje teisėjo, smerkiančio visam gyvenimui kalėjimui, sako paskubomis:

— Bet gi tai visa pagaliau netiesa.

— Kas netiesa? — papsi ramiai cigarą biznierių, — kas netiesa? Juk kad mano žmoną mylit, tiesa, o kad aš ją jums taikiai be teismų perleidžiu, nėra provokacija.

Pajuoda sekundę sėdėjo lyg medis ore, iš jo kurio šaknų sproginas išmetė žemę, ir paskui tarė:

— Bet aš nenoriu jums atimti jūsų žmonos.

— Ne, neatimti. Tik patogiai susitvarkyti. Juk jau ją atėmėte, — krautuvininkas buvo ramus. Tokiam žmogui galima pavesti aukso kasyklas.

— Ji man tik patinka, bet apie bendrą gyvenimą mes nekalbėjome, — Pajuoda atgauna pusiausvyrą.

— Sakei, kad myli, sakei, kad negali be manęs gyventi, — staiga užsiliepsnoja Julija: tokia beįsisukiojanti vagies laikysena ją užgavo, ji pasijuto išgėdinta viešai vyro akys.

VYTAUTO DIDŽIOJO GIMNAZIJOS PENKIASDEŠIMTMETIS

(Atkelta iš 3 psl.)

Lietuvos aukštųjų pareigūnų, mokslininkų, menininkų, tarp jų: pirmasis Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, Lietuvos prezidentas Aleksandras Stulginskis, arkivyskupas Mečislavas Reinyš, prof. A. Janulaitis, Lietuvos Banko direktorius P. Grajauskas, prof. Vaclovas ir prof. Viktoras Biržiškos, dailininkai A. Varnas ir A. Žmuidzinaičius ir kit. Daug pirmųjų gimnazijos mokytojų po kelerių metų patys pasitraukė ar buvo priversti pasitraukti į Nepriklausomą Lietuvą, bet jų vieton stoji kiti, kaip dr. D. Alseika, kun. K. Čibiras, K. Stašys, kalbininkas dr. J. Šlapelis, B. Untulis, kun. V. Zajančauskas ir kiti, kurie nepabūgę sunkių gyvenimo bei darbo sąlygų, įsitvirtino pavertoje sostinėje ir per visą lenkų okupacijos metą ištvėrė lietuviškos sargyboje ne tik kaip jaunosios kartos mokytojai bei auklėtojai, bet ir kaip lietuviško visuomeninio, kultūrinio bei tautinio darbo šulai Vilniaus krašte.

Vadovėliai ir dėstomi dalykai

Pirmai lietuviškai gimnazijai labai trūko lietuvių kalba vadovėlių, tad pradžioje teko verstis konspektais ar vertimais iš svetimų kalbų. Imta skubiai ruošti ir spausdinti lietuviškus mokslo vadovėlius, tai buvo būtinai ir neatidėliotinas darbas, kurio energingai ėmėsi gimnazijos mokytojai ir kiti Vilniuje gyvenę švietimiečiai. Jan 1915 m. buvo įsteigta prie Lietuvių mokslo draugijos vadovėlių leisti komisija, kuri per pirmuosius 3 metus, nežinant karo metų sunkių darbo sąlygų, išleido net 23 mokslo vadovėlius. Tuos ir dar vėliau išleistus VDG-jos mokytojų paruoštus vadovėlius (pvz. kun. K. Čibiro tikybos, K. Kepalo lotynų kalbos, M. Stankevičiaus gamtos, K. Šakenio fizikos, M. Šiknio matematikos, B. Untulio istorijos, kun. V. Zajančausko lietuvių literatūros, St. Matjosaičio lietuvių kalbos pradžiamokslis ir t. t.) vartojo ne tik okupuoto Vilniaus krašto lietuvių mokyklos ir abi gimnazijos (antroji vėliau buvo įsteigta Švenčionyse), bet ir per ištisą eilę metų Nepriklausomai Lietuvos gimnazijos.

VDG-ja visą laiką buvo koe-dukacinio tipo, skirta berniukams ir mergaitėms, net tasyk, kai šalia jos kurį laiką veikė lietuviška mergaičių gimnazija Vilniuje. Gimnazijos programa iki 1923/24 mokslo metų buvo dvilypė — klasikinė ir realinė (galima buvo pasirinkti lotynų ir graikų arba prancūzų k.), o

nuo 1923/24 mokslo metų tapo humanitarinio tipo (su privaloma lotynų k. ir viena naujųjų — vokiečių k.). Per 19 lenkų valdymo metų VDG-jos mokiniams teko atiduoti okupantams sunkią duoklę — šalia normalios mokslo programos ir pilno lietuvių kalbos, literatūros, istorijos bei geografijos kurso, reikėjo mokyti lenkų kalbos, literatūros, istorijos, geografijos ir Lenkijos valstybės santvarkos mokslus. Šiems dalykams dėstyti gimnazijos vadovybė buvo priversta samdyti lenkus mokytojus, kurie dažniausiai buvo nepalankiai nusistatę lietuvių atžvilgiu, o kai kurie, kaip vėliau paaiškėjo, net turėjo ryšių su lenkų saugumo policija.

Vėliau kai kurie VDG-jos absolventai, norėdami nusikratyti taisyklais mokytojų, studijavo Vilniaus universitete polonistiką, tačiau lietuviams, net ir įsigijusiems reikalingas kvalifikacijas, lenkų švietimo vadība dažniausiai neleidavo dėstyti polonistinių dalykų lietuvių gimnazijoje. Mat, šalia diplomo, dar reikėdavo gauti vadinamą „ištikimybės“ pažymėjimą, kurio lietuviai, pasiryžę ištumti iš VDG-jos lenkus mokytojus, aišku, negadavo.

VDG-jos abiturientų, kad ir išėjusių priverstinę polonistikos programą, brandos atestatai pradžioje nebuvo lenkų švietimo ministerijos pripažįstami, tad absolventai tegalėdavo stoti į Vilniaus ar Lenkijos universitetus tik laisvais klausytojais. Nuo 1925 m. lenkų švietimo vadība ėmė skirti savo komisiją, kuri dalyvaudavo VDG-jos baigiamuosiuose egzaminuose, ir tais metais, berods, šeši pirmieji laimingieji abiturientai, perėję griežtą egzaminatorių paruoštą skaištyklą, įsigijo brandos atestatus, duodančius jiems teisę stoti į bet kurį Lenkijos universitetą tikraisiais studentais. Nuo tada lietuvių studentų skaičius ėmė didėti, ir jie tuo pat įsisteigė veiklą Vilniaus Lietuvių studentų sąjungą.

Moksleivių veikla

VDG-jos mokiniai buvo suorganizuavę įvairias kupeles, kuriose lavinosi juos dominančiose srityse. Nuo 1919 m. įsisteigusioje, dainavimo, mokytojo Krutulio vadovaujamoje „Mildos“ dailės mėgėjų kupeleje spietėsi atskirose sekcijose muzikos, dainavimo, piešimo, literatūros, dramų ir sporto entuziastai. Lietuvių kalbos mokytojai, kaip kalbininkas dr. J. Šlapelis, skatino mokinius rinkti atostogų metu lietuviškąją tautosaką ir kalbinę medžiagą.

Vytauto Didžiojo gimnazijos Vilniuje mokytojai 1923 metais.

Pirmoji eilė iš kairės į dešinę: P. Gaidelionis, O. Žebrauskaitė, V. Kairiūkštis; antroji eilė: dr. J. Šlapelis, dr. D. Alseika, O. Kairiūkštienė-Rakštienė, E. Lano, dr. J. Basanavičius, direktorius M. Šikšys, A. Suduikienė, kun. J. Šepetyš, K. Stašys; stovi: kun. K. Čibiras, kun. V. Zajančauskas, St. Kairiūkštis, St. Landsbergaitė, V. Budrevičius, B. Untulis, B. Bucevičius, P. Karazijs, K. Aleksa, S. Matjosaičis, A. Krutulis, K. Šepetienė, V. Sakavičius.

Iš VDG-jos moksleivių Vilniuje Petras Jurgėla - Jurgelėvičius 1918 m. lapkričio mėn. 1 d. įsteigė pirmąją lietuvių skautų skiltį Lietuvos teritorijoje. Vėliau Vilniaus skautai, kad ir atskirti nuo Nepriklausomos Lietuvos, energingo Prano Žimaro vadovaujami, pasižymėjo savo judrumu, entuziazmu ir ištvėrimu lietuviška veikla pavergtame Vilniaus krašte. Vienas iš drąsių ir atmintinų jų žygių buvo 1928 m. iškėlimas Lietuvos trispalvės Gedimino bokšte naktį prieš Lietuvos Nepriklausomybę. Tik po kelių valandų dienos šviesoje lenkų ugniagesiams pavyko ją nuplėsti.

VDG-jos auklėtojai skatino savo auklėtinius lavintis įvairiose srityse, siekti aukštojo mokslo, mokė tautinio darbo bei atsparumo, o pats gyvenimas, kuriame tekdavo nuolat susidurti su okupantų priespauda, brandino sąmoningus lietuvių, būsimus visuomenės veikėjus, ryžtingus kovotojus dėl savo tautos laisvės ir gerovės.

Pirmoji lietuviška gimnazija gimė, augo ir sulaukė pusės šimto metų vergovės. Savo laisvės globa ji besidžiaugė tik du trumpus šviesius akimirkus — 1918 ir 1939—40 metais.

Tai tik dalelė kietos tikrovės

Anksčiau aprašytas VDG-jos vargingas kelias tai tik dalelė kietos gyvenimo tikrovės ir bratalios pavergtųjų priespaudos, kurią turėjo atlaikyti jos mokytojai bei auklėtiniai. Ne vienas gimnazijos mokytojų bei vyr. klasių mokinių, neišskiriant jos pirmojo direktoriaus Mykolo Biržiškos, yra buvę tardomi, suimami, kalinami, jų butuose daromos kratos. Mokiniai — apmėtomi gatvėse akmenimis, Vėlinių dieną, giedant Lietuvos himną prie žuvusių dėl Lietuvos nepriklausomybės kapų, išvaikomi, areštuojami. Nenuostabu tad, kad tiek daug vyresniųjų mokinių bei mokytojų buvo

priversti trauktis į Nepriklausomą Lietuvą, kiti jų, kaip ir pats Mykolas Biržiška, buvo lenkų prievarta ištremti. Jau nuoliai, sulaukę atitinkamo amžiaus, vengdami lenkų karinės prievolės, taip pat pereidavo Nepriklausomai Lietuvon, ypač kad jie neturėjo privilegijos baigti gimnaziją (kaip kad lenkų gimnazijų mokiniai), atidedant karinę prievolę iki brandos atestato gavimo.

Ši diena ir tikėjimas ateitimi

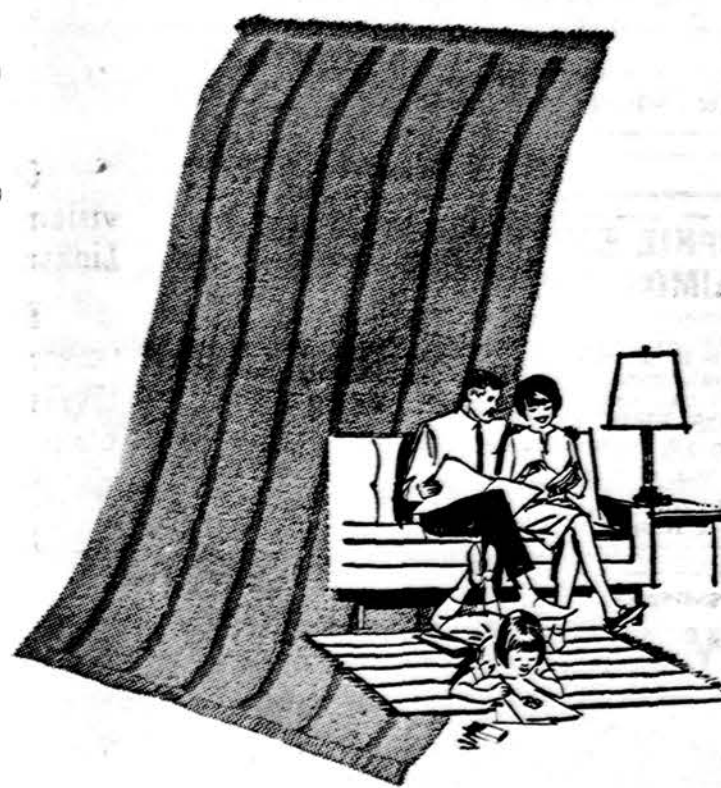
Šiandien VDG-jos absolventai, pasklidę plačiame pasaulyje dirba įvairiose gyvenimo srityse: vieni jų, laisvuose kraštuose įsijungę į mūsų tautos laisvinimo kovą ir dirba lietuviškojo gyvenimo baruose, kiti — likę pavergtose Lietuvoje, kad ir labai varžomi, tęsia savo darbą, dalis jų mirė, žuvo — kaip savanoriai, kovoję dėl Lietuvos atstatymo, kaip kankiniai, partizanai, vergų stovyklų aukos.

VDG-jos steigėjų bei mokytojų mažai beliko gyvųjų tarpe. Mirusiųjų ir žuvusiųjų šviesiai atminčiai — gili pagarba! Gyviems garbingiems veteranams — nuosirdi padėka už jų sunkų, bet tikrai vaisingą darbą!

Pirmoji lietuviška gimnazija, kad ir pavergtųjų išprievartauta, kad ir netekusi Vytauto Didžiojo gimnazijos vardo, tebeveikia Vilniuje. Tikime, kad nežūrint rusų - okupantų pastangų, ji tebeaugina taurius, nuosirdžius lietuvių, būsimus kovotojus dėl Lietuvos laisvės.

Platinkite "Draugą"

KILIMĖLIS- TAUPYTOJAMS DO- VA- NA

Gausite šį puikų kilimėlį dovanų, kai District Savings bendrovėje atidarysite \$200.00 ar didesnę sąskaitą, arba prie dabar ten laikomos sąskaitos pridėsite šią sumą. Kilimėlis austas iš medvilnės (80%) ir dirbtinio šilko (20%), nugarėlėje turi neslystantį ir saugų čiušnį. Tinka koridoriams, gyvenamiesiems arba bet kuriam kambariui. 27 x 48 colių kilimėlį galima pasirinkti šių ryškių spalvų: tamsiai žalsvos, auksinės ir raudonos. Tik vienas kilimėlis šeimai. Prašome nusiųsti reikalavimų paštą, nes negalėsime patenkinti. Dovanų dalinimas prasidės gruodžio 23 d. ir pasibaigs sausio 25 d.

4 1/4%
ON INVESTMENT
ACCOUNTS

"where people
make the difference"

DISTRICT SAVINGS

3430 South Halsted • Chicago • Phone 254-0104
Assets over \$28,000,000.00 • A. J. Aukers, President

Linksmų Šv. Kalėdų Švenčių

proga,

sveikina savo parapijiečius, draugijas, veikėjus, profesionalus bei biznierių, linkėdamas visiems geriausio pasisekimo ir Dievo palaimos.

KUN. ST. JONELIS

SV. BALTRAMIEJAUS PARAPIJOS
KLEBONAS, WAUKEGAN, ILL.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)

SAV. DAN LIUTIKAS
NAUJŲ PARDAVIMAS • VARTOJAMŲ TAISYMAS •
GREITAS patarnavimas • GARANTUJA • KREDITAS

2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 1/2%

Dabartinis dividendas
išmokamas du kart
per metus.

Pinigių taupymui nereikia važinėti,
juos galite atsiųsti paštu,
nes mes apmokamvisas pašto
persiuntimo išlaidas.

**MUTUAL
Federal
SAVINGS & LOAN
ASSOCIATION**

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį
nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 5 val.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Tiesioginiai siuntiniai visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMACK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanietz, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTANGOS

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas
restoranas, kuriame gaminami lietuviški
valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00
valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. - GR 6-9758

JADVYGA ir - JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

DECEMBER - GRUODŽIO 29, 30, 31 D. D.

MONNET THREE STAR COGNAC	Fifth \$5.29
STOCK 10 YEAR OLD V.S.O.P.	
IMPORTED BRANDY	Fifth \$3.98
COEUR DE FRANCE GRANDE	
Fine Champagne Cognac	Fifth \$4.29
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
BUTON IMPORTED VERMOUTH	
Dry or Sweet	Large Bottle \$1.00
CANADA HOUSE IMPORTED CANADIAN	
WHISKEY	Fifth \$3.39
MONASTERY (KRUPNIK) HONEY	
PUNCH	Fifth \$2.98
MATHEUS MULLER EXTRA IMPORTED	
German Sparkling Wine	Fifth \$3.89
PIPER HEIDSIECK or MUMMS N. V.	
Imported French Champagne	Fifth \$4.49
MICHELOB BEER	
BUDWEISER'S FINEST BEER	
Case of 24—12 oz. Bottles	Case \$7.49

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drange.

Vytauto Didžiojo gimnazijos Vilniuje 1924 metų laidos abiturientai ir mokytojai

Iš kairės į dešinę priekyje: M. Čenyte (mirusi), A. Grauzinyte (mirusi Sibire), E. Valtėrytė. Sėdi mokytojai: kun. J. Skrudys (mirus), E. Lano (mirus), dr. J. Basanavičius, direktorius M. Šikšys, K. Stašys (mirus Sibire), E. Valavičiūtė-Špokienė, P. Isenflaum (mirus). Vidury stovi: mokytojai — V. Sakavičius (mirus), St. Kairiūkštis (mirus Sibire), P. Gaidelionis (mirus), abiturientai — V. Rygertas, J. Jazukevičiūtė, M. Gražytė, R. Mackonis, E. Vileišytė, L. Šlapelaitė, St. Ščenulevičius, E. Čibraitė, mokytojai — kun. K. Čibiras (mirus), A. Krutulis, B. Untulis. Paskutinėje eilėje: S. Aleksandraičius (mirus Sibire), A. Stankevičius, A. Horodničius, Vl. Kraujelis, A. Jačys.

METŲ DERLIŲ SEIKĖJANT

(Atkelta iš 1 psl.)
Immerselbe atsinaunina"; Antanas Vaičiulaitis "Noon at a Country Inn" (novelių rinkinys "Vidudienis kaimo smuklėje"); Aloyzas Baronas "Footbridges and Abysses" (romanas "Lieptai ir bedugnės"); Mykolas Vaitkus "The Deluge" (romanas "Tvanas").

Netrūko mūsų literatūros vertimų ir periodinėje amerikiečių spaudoje. "Literary Review" žurnalas baltiečių (labiausiai lietuvių) literatūrai paskyrė visą numerį, o "Short Story" (The Global Fiction Magazine) puslapiuose buvo atspausdinta Antano Tulio ir Juozo Grušo novelių vertimai.

Tačiau rūpesčio kėlė mažiesiems skaitytojams ir jaunimui tinkamų knygų trūkumas. Tik metų pabaigoje išleisti D. Čibo pasaka "Žaizdas" ir V. Vardžio "Vaidinimai" toli gražu spragos neužkūša.

Pasigendant literatūros metraščių, situaciją gerokai pataisė Nidos leidykla, išleidusi "Pirmąją Pradalgę" ir žadėdama šią tradiciją tęsti kasmet.

Greta grožinės literatūros leidinių rikiuojasi visa eilė taip gi ne vienu atveju gana reikšmingų knygų. Lietuvių Enciklopedijos leidykla, išleidusi šiais metais XXXII ir XXXIII Enciklopedijos tomus, visai priartėjo prie savo didžiojo užmojo pabaigos. Ta pati leidykla 1965 metais mums dovanojo ir Br. Kvikišo monumentalų "Mūsų Lietuvos" jau antrąjį tomą, o Kultūros fondas užbaigė taipgi amžinai išliekantį savo darbą, išleidusi Vaclovo Biržiškos "Aleksandryno" trečiąjį (paskutinį) tomą. Knygų vardų sąrašą toliau tęsiant, reikėtų suminėti ir daugiau istorinės, politinės ar kitokios reikšmės turinčių leidinių: V. Vardžio redaguotąjį (tegu ir kritikos susilaukusį) kolektyvinį darbą "Lithuania under the Soviets"; Ign. Končiaus "Žemaičių kryžiai ir kopytėlės"; J. Variakio "Karaliaus Mindaugo pulkas"; P. Orintaitės "Ką laimės lėmė"; kolektyvinis leidinys, liečiantis Šaulių sąjungos istoriją ir dabartinę veiklą "Nepriklausomai Lietuvai" ir kit.

Lietuviškojo teatro scenos didesnė ir mažesnė kolonijose taipgi tuščios nebuvo. Tiesa, tokio ambicingo ir šviežio spektaklio kaip 1964 m. Chicago scenoje pastatytieji Donelaičio "Metai", šiemet teko pasigesti. Tačiau New Yorko inscenizuotos Vinco Krėvės raštų ištraukos liudijo taipgi užmojo didumą, o ir ne vienu atveju pasiekto rezultato vertę. Scenos darbuotojų Chicagoje pastatytieji K. Jurašiūno "Eglės žalčių karalienės" pasaka buvo akivaizdus faktas, kad neatkūrinami parengti spektakliai publikos dar toli gražu netrūksta. Jos netrūko ir "Antrajam kaimui", nors patys antrakaimiečiai spaudos jau buvo raginami ateityje labiau pasitempti.

Pradėtąją tradiciją Chicagoje tęsė ir, taip vadinamas, Mažasis teatras, šiemet pastatydami labiau avangardinius prancūzų vienaveiksmius. Įvairių kolonijų scenose dar buvo spektakliais paversti Anatolijaus Kairio, Jurgio Gliados, Vytauto Alanto ir kit. mūsų rašytojų daugumoj linksmo pobūdžio veikalai. Teatro skiltyje taipgi tektų suminėti rašytojo penkiasdešimtmečio proga Chicago scenos darbuotojų inscenizuotus M. Katiliškio romano "Miškais ateina ruduo" epizodus ir Birutės Pūkelevičūtės tiesiog pionieriškąjį spalvotą lietuvišką filmą "Aukso žąsis".

Įvairių visuomeninių bei kultūrinių mūsų organizacijų

veiklos rėmuose tai vienur, tai kitur taipgi blykstelėjo sceninės šviesos. Visa tai liudija gyvas ir nesustingusias teatrinės mūsų pastangas, kurioms gal tik trūko tamprinio susikonsolidavimo ir kietesnės kantrybės kuriam nors tikrai monumentaliam pastatymui.

Muzikinėje 1965 metų raidoje visu pobūdžiu ir visa apimtimi reikšmingiausias įvykis buvo žuvusiems partizanams pagerbti koncertas Chicagoje, kur išpildyta Verdi "Requiem" ir Bruno Markaičio, SJ, kantata "Vilniaus varpai". Tai buvo iš viso bene pirmas mūsų toks faktas, kad chorinio, vokalinio ir simfoninio koncerto klausėsi 5,030 žmonių. Šviežias ir naujas dalykas buvo ir Chicagoje koncertiniai Alg. Šimkaus įkūnytas Maironio "Čičinskas". Gi Dariaus Lapinsko kūrinių koncertai New Yorko ir Chicagoje reikė mūsų muzikinio intereso nesustingimą bei jo kūrybingą pratimą jaunojoje lietuvių muzikų kartoje. Išdėmėtinas ir K. V. Banaičio kūrinių koncertas New Yorko, kuriam net bilietų pritrūko. O Chicagoje buvo maloni atgaila, kad šis kūrinių Lietuvių styginio kvarteto šaltai sutikti pasirodymai įvairiose programose.

Norėdami pateikti detalesnę apžvalgą, turėtume čia dar suminėti apšvietę mūsų stipriųjų vokalistų bei instrumentalistų, muzikų ir dirigentų, besireiškusį ne tik lietuviškoje bendruomenėje, bet ir už jos ribų. Pagarbos verti ir daugelis mūsų kolonijų chorų bei ansamblių, nepavargstančių ištisai dešimtmečiais. O kur dar visa eilė išleistųjų puikių plokštelių, kurių tarpe J. Vaznelio, A. Stempušienės - D. Lapinsko ir kit. Visa tai sako, kad mes be muzikos (o gal ir muzika be mūsų?) jau neapsieiname.

Dailės sektoriuje meno parodų skaičius ir 1965 metais nesumažėjo. Atvirkščiai, gal net padidėjo, kai jų rengimu užsikrėtė ne vien tik Chicago, bet ir kitos didesnės bei mažesnės lietuvių kolonijos. Daugiau čia reikėsi pavieniai dailininkai, suruošdami savo kūrybos individualias parodas. Reikia pasakyti, kad visuomenė nebuvo joms akla. Parodose nupirkta apšvietę darbų, taip kad dabar jau dažname šviesesnio lietuvių bute gali rasti originaliųjų mūsų dailininkų paveikslų.

Amerikos Europos ir Austrijos žemynuos pačių lietuvių ir kitataučių galerijose tik per 1965 metus buvo surengtos šių mūsų dailininkų parodos: Murino, Zumbakienės, Tamoliūnaitės, Kasulio, Zoromskio, Paukštinės, Misiūnaitės, Dargio, Mončio, Jurkaus, Viesulio, Urbono, Zapkaus, Rato, Šalkausko, Petravičiaus, Igno, Virkau, Dzegoraičio, Janušo, P. Gailiaus, Lapės, Pautieniaus, Bagdono, Petrikonio, Gaidiko, Mikšio, Kelečiaus, Rimšos ir kit. Kūrybingai lietuvių ir amerikiečių galerijose reikėsi ir mūsų nuotraukos menininkas Alg. Kezys, SJ.

Aplamai dėmesio kultūrinėms apraiškoms ir kūrybai mūsų visuomenėje ir šiais metais netrūko kiekviena pasitinkusia proga. O tokių šviesių reikšnių galėtume čia užreikšti visą eilę. Sakysime, Kultūros klubo suorganizuota lietuvių poezijos diena Bostone, išradingas "Lietuvių beletistikos antologijos" antrosios dalies pristatymas Chicagoje, literatūros vakaras J. Kaupui ir A. Mackui atminti New Yorko, J. Kaupo minėjimas Detroite, Vytauto Mačernio mir-

ties dvidešimtmečio minėjimas New Yorko, Čiurlionio minėjimas, akademija - koncertas bei bibliografinė paroda Chicagoje, dėmesys literatūrai ir muzikai ateitininkų kongrese Toronte, nuolatinis kūrybinio aspekto nagrinėjamos temomis, dailės parodomis bei literatūros vakarais akcentavimas ateitininkų, santariečių ir kit. stovyklose.

Zinoma, klystume, jei tvirtintume, kad 1965 metais visas mūsų kultūrinis gyvenimas riedėjo lyg sviestu pateptas. Kaip visada, taip ir praėjusiais metais, pasitaikė ir liūdnų reikšnių. Sakysime, vis neįstengėme išleisti jau kurį laiką žadamos Donelaičio, Baranauko, gal net ir Maironio kūrybos plokštelių, taip labai reikalingos mūsų namams ir mūsų mokykloms. Gerų aktorijų plokštelių įskaityti, atrodė, juk turime ne vieną. Niekas nesirūpino palikti plokštelėse ir mūsų rašytojų autentiško balso. Kai pačių rašytojų įskaitytos plokštelės šiuo metu kitose tautose yra jau vitais nediskutuojama būtinybė, mes vis dar čia liekame tikri beraščiai. Knygų pirkimu visuomenė taipgi negalėtų girti. Lietuvių rašytojų draugijos valdyba, ir Lietuvių fondo paskyrus \$500.00 už geriausią 1964 metų knygą, nesuorganizavo nei knygos rinkti juri komisijos, nei pačios premijos įteikimo, tuo sulaužydama kasmetinę šios premijos paskyrimo tradiciją. Chicagoje nebuvo suorganizuota jau eilė metų tradicija virtusios lietuvių jaunųjų dailininkų parodos.

Tebūna tad ir šių liūdnų faktų suminėjimas įsidėmėtinas, bet priimamas ne kaip kaltinimas kam nors, o tik kaip sugestija atkreipti į tai rankas ir širdį ateinančiuose metuose.

k. pr.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258-59

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMAS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniai ir sekmadieniai nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaraus pirmadienis 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IS WCPA
1490 kHz AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEmlock 4-2413
7159 South Maplewood Avenue, Chicago, Illinois 60629

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street, Chicago, Illinois 60642.
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

BANGA
TV - Radio - Stereo
Pardavimas ir taisymas
2740 W. 63rd Street
Tel. - 434-0421
P. Rudėnas - K. Štumlis

TEMPERA YRA PUIKI TAPYBOS PRIEMONĖ

"Draugo" gruodžio 14 dienos numeryje tilpo gerb. J. Pr. Straipsnis, kuriame savais žodžiais buvo padaryta mano - Menininkų klubo suruoštame Čiurlionio minėjime Chicagoje - pasakytas žodžio santrauka. Žinodamas labai gerai, kaip sunku yra parašyti tokią santrauką, norėčiau ištaisyti tiksliai vieną gerb. J. Pr. padarytą netikslumą, būtent, kad aš esu tvirtinęs, jog "Čiurlionis neįstengė nupirkti geresnių daiktų, tapė tempera". Tokio dalyko aš negalėjau jokių būdu pasakyti, ir štai kodėl: - Tempera yra viena tobuliausių techninių priemonių. Iki 15-to šimtmečio tempera buvo net dominuojanti technika tapybos mene; grynioji aliejinė tapyba, kaip žinoma, prasidėjo tik Re-

nesanso antroje pusėje. Tokie dideli dailininkai kaip Fra Beato Angelico, Sandro Botticelli, Domenico Ghirlandajo, Andrea Mantegna ir daugelis kitų dirbo kaip tik tempera dažais. Tempera buvo kultivuojama ir antikiniame pasaulyje: tempera nutapyti paveikslai iš Romos ir Egipto laikų yra išsilaikę ligi šiol puikiausiuose stovyje. Neturėdamas profesinio pasiruošimo, pirkinėdamas blogus dažus, neįstengdamas jais teisingai pasinaudoti bei nemokėdamas jų tinkamai sumaišyti ir vartodamas netikusį temperai popierių, Čiurlionis sukūrė paveikslus, kurie negalėjo gerai išsilaikyti. - Taigi kaltas čia pats Čiurlionis, bet jokių būdu ne tempera kaip tokia.

Aleksis Rannit

DEKORAVIMAS

IS VIDAUS IR IS LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi.
J. RUDIS Tel. CLiffside 4-1050

MOVING

R. SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda
2047 W. 67 PL. WA 5-8063

Stirbis Fuel Oils

Aliejus virtuvei ir krosnims.
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlock 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave
Chicago, Ill. 60629

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PRospect 8-9533

TELEVIZIJAS:

paprastas ir spalvotas nebrangiai
taisau. Už patarnavimą vietoj \$3;
už dirbtuvės darbą \$10 ir dalys.
Pasiteiraukite apie naujas.

J. MIGLINAS

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
įvairių atstumų.
A. VILIMAS
3415 S. Litanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Žemiau telpiančiame paveiksle matote dabartinius Chicago Taupymo Bendrovės direktorius ir valdybą susidedančią iš asmenų, kurie visada sutartinai dirba ir saugiai tvarko virš \$53,500,000.00 bendrovės turą. Nuotrauka daryta 1965 m. gruodžio 13, kai buvo susirinkusi direktorių taryba 1965 metų reikalams aptarti ir 1966 metų darbo planams paruošti.

Iš kairės į dešinę sėdi: John P. Gregg, viceprezidentas; E. Fennel Phillips, executive viceprezidentas; John Pakel Sr., direktorių tarybos pirmininkas ir prezidentas; Elaine Pakel Phillips, viceprezidentė; Philomena D. Pakel, Jr., sekretorė. Stovi: teisėjas Alphonse F. Wells; William B. Sebastian, direktoriai; Anton J. Valonis, išdalininkas; ir Charles Bacham, direktorius.

Chicago Savings and Loan Bendrovės valdyba ir direktoriai tariame širdingai ačiū visiems mūsų taupymo ir skolinimo nariams, kaimynams ir draugams ir linkime visiems Linksmų Kalėdų Švenčių ir laimingų ir kupinai pelningų Naujų 1966 Metų.

Kviečiame visus būti mūsų svečiais nuo dabar iki 16-tos sausio 1966 m. Visus atsilankiusius vaišinsime skania kava, lietuvišku sūriu ir kitais skanumynais. Vaikai atėję su tėvais gaus saldainių. Nėra reikalo būti bendrovės nariu kad pasisvečiuoti, visi be skirtumo esate kviečiami.

Chicago Savings yra puikiausiai išpuošta Kalėdiniais pagražinimais. Atėję pamatysite 30 pėdų aukštumo eglutę ir kitas įvairenybes.

JOHN PAKEL, Sr., Pres.

Chicago Savings and LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue

Telef. - GRovehill 6-7575

VALANDOS:

PIRMADIENI . . . 12:00 P.M. - 8:00 P.M.
ANTRADIENI . . . 9:00 A.M. - 4:00 P.M.
TREČIADIENI visą dieną uždara.
KETVIRTADIENI . . . 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
PENKTADIENI . . . 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
SEŠTADIENI . . . 9:00 A.M. - 12:30 P.M.

TIK KEPURĘ TRUPUTĮ KILSTELEJO

Žiupsnelis amžininko parodymų apie Joną Šimkų

LIUDAS PAGRAMANTIS

Kad okupuotoje Lietuvoje iš lietuviško rašto baro, anot Maironio, "vėl paviliojo auką kapai" — ne ginčijamas faktas. "Spalio 28 dieną Vilniuje po ilgios ir sunkios ligos mirė rašytojas ir žurnalistas Jonas Šimkus, 59 metų." — rašė lapkričio 1 d. "Draugas". Bet, ar "skambėjo, žvangėjo ir gaudė varpai, liūdną ir skaudų leisdamį gaudą", t. y. pranešdami ten apie jo mirtį, — tuo tarpu atsakymo į tai neturime. Manding, jei jis ir būtų, būtų neigiamas. "Paviliotųjų" šiais metais rašto žmonių tarpe Jonas Šimkus jau trečias, šalia ryškiojo Kazio Borutos, mirusio kovo mėnesį, ir blankesnės Liūdnės Janušytės, mirusios gegužės mėnesį.

Minimasis "Draugo" pranešimas baigtas būdinga pastraipa: "J. Šimkus gerokai pasitarnavo okupantui sovietui". Ar toji ištarmė per švelni, ar per šiurkšti — nesimu čia spresti, juoba, kad šis mano rašys yra lyg ir paskutinis atsivėlimas su žmogum, ne vien mano amžininku, bet ir pora atvejų pirmaisiais bolševikų okupacijos metais buvusiu mano višinininku, dabar atsigulusiu amžinam poilsiui prieš okupuotoje mūsų gimtojoje žemėje. Tik duosiu kiek savo, vieno kaimyno ir paties velionio parodymų šioje "byloje".

1. Kaimyno Broniaus Railos tvirtinimu (1963 m. "Dirva", 24 nr.), velionį Joną Šimkų bolševikai "Lietuvos Aido" vyr. redaktorium pastatė jau trečią dieną po Lietuvos okupavimo (1940 m.), taigi to dienraščio redakcijai tebesant "Pažangos" b-vės rūmuose, Laisvės alėja 29 nr. Bet aš jį naujose pareigose, pareigose su neaprežta neatsakomybe veikusių iki tol įstatymų ir papročių atžvilgiu, geriausiai prisimenu nuo momento, kada pradėjau vykdyti okupacinės kariuomenės įsakymą per 24 valandas perkraustyti "Pažangos" b-vę su visais priklausiniais į lenkų gimnazijos patalpas Vytauto prospektą ir Miškų gatvės kampe. Čia turėjau pagal jo nurodymus paruošti vyr. redaktoriaus kabinetą. Šalia Jono Šimkaus naujų žmonių tarpe prisimenu Antaną Ruką, naują "Lietuvos Aido" sekretorių, ir dar vieną asmenį, paskirtą "Pažangos" likvidatorium.

2. Iki tam tikros dienos Jonas Šimkus buvo sukalbamasis, neužsidaręs nė nuo buvusių pozicijos žmonių. Bet tam tikrą dieną jis smarkiai pasikeitė. O toji diena, kaip aplinkiniai tada kalbėjo ar tik spėjojo, buvusi jo prašymo priimti į komunistų partiją nariu padavimo diena, ar kokių "žadų" komunistui diena. Ne pro šalį čia bus paminėti viena epizoda, iliustruojanti jo santykius su nekomunistais prieš jo lemiamąjį posūkį į griežtą tarnybą komunistui. Tą epizodą, "asmenišką atsiminimą", yra davęs Bronys Raila 1963 m. "Dirvoje" (24 nr.), "akimirkoje", pavadintoje — "Dirigental ir iškamšos". Jonui Šimkui mirus, jį galima pakartoti jau be jokių baiminimų. Jis skamba taip:

"1940 m. vasarą trečią dieną po okupacijos bolševikai paskyrė "Lietuvos Aido" vyr. redaktoriumi Joną Šimkų, mano jaunystės kolegą iš "Trečio Fronto" redakcijos kolektivo. Jis turėjo įsakymą mane tuo

pat atleisti iš dienraščio užsienio politikos redaktoriaus pareigų, ir tai atliko per penkis minutes. Vėliau išskirti intymiai pasikalbėjimui tarp keturių akių ir prašė neoficialiai toliau rašyti Aidiui jo vadovybėje.

Pareikščiau abejonių: gal oras dabar bus man netikęs? — Tiesa, — patvirtino Šimkus. — Tavo reikalai blogi. Vakar naktį vyriausybės narių pasikalbėjime buvo prisiminta "Literatūra" ir tavo nusikaltimai. Turi daug priešių, bet darysiu viską juos sušvelninti.

Jei taip, tai gal man geriau būtų kuriam laikui pradingti iš Kauno? — Šimkus galvojo gerą minutę. Jis buvo vienišelis iš smarkiųjų trečiafrontininkų ligi tol "Lietuvos Žinių" redakcijos sekretorių, su kuriuo niekad nebuvo asmeniškai susipykęs. Pagaliau labai tyliai ir ramiai, beveik šnibžėdamas pasakė: — Taip. Gal bus ir geriau, kad pradingsi kuriam laikui.

Ir aš sekantį rytą "pradingau" — ilgam, ilgam laikui. Jei nebūčiau pasinaudojęs šia draugiška sugestija, neabejotinai būčiau greit dingęs NKVD rūsiuose ar Sibire. Gal tai būtų ir geriau, nes dabar nereikėtų dalyvauti debatuose dėl šių visų jaunuosios kartos žurnalo ("Metmenų" — L. P.) "liberališkų" filosofavimų.

(Čia pat prisimintina, kad Jonas Šimkus pas save darbe išlaikė kitą žinomą tautininką spaudos žmogų — Antaną Dedele — iki pat nelemtojo deportacijų į Sibirą, į kurias jis pakliuvo ir antrais po išvežiojimo metais mirė. Antanui Dedelei, kaip buvusiam voldemarininkui, šiaip visur kelias buvo užkirstas, net į valstybinę leidyklą negalima buvo jo nė vertėju įpiršti).

Jau pasikeitusio, arba į komunizmą nuklimpusio, Jono Šimkaus elgimasis su nekomunistais pavaizdavo ja Jonas Aistis "Trečiafrontininkų pūsleje", išspausdintoje kultūriname "Drauge" spalio 23 d. (nr. 43). Nors tai atkurta iš spaudos ar kokių pasakojimų, bet, greičiausiai, tikra. Galvodamas, kad skaitytojai to aprašymo dar nėra pamirę — šio piešinio nekartoju, juoba, kad jis padarytas kiek pyktelėjusio žmogaus (urmu ant visų trečiafrontininkų).

Savo biografijos dalyje, ir, jo paties žodžiais, gal būt, pačioje svarbiausioje, parašytoje 1957.6.21 knygai "Tarybų Lietuvos rašytojai", Jonas Šimkus mėgino pasisakyti apie savo "patį svarbiausią gyvenimo posūkį". Duota keletas momentų: Tirkšlių pradinės mokyklos baigimas 1919 m., išsiprašymas iš tėvų leisti jį į Palangos progimnaziją atleidimas iš tos progimnazijos raštininko pareigų, nuvykimas į Kauną ir apsigyvenimas F. Bortkevičienės neturtinigiems moksleiviams skirtame "Žiburėlio" bendrabutyje. Tą išskaičiavimą baigia tokiu teiginiu: "Daug, labai daug tokių momentų. Ir visi, atrodo, svarbūs. Be jų nebūtų ateita ton vieton, kur mano stovima dabar".

Savo "dabar stovimąją" vietą jis pats sau "išsibūrė" nepriklausomos Lietuvos gyvenimo dergimu toje pat biografijoje: "...į ponus išėjti, ponau: išsimokyti anuomet (nepriklausomybės laikais — L.P.) vis dėlto nebuvo labai sunku. Lietuviška buržuazija laukė "imigrantų" iš kitų klasių, nes jos patios gretos buvo gana skystos. Tereikėjo išmokyti šuniškai tarnauti išnaudotojams, atsikvėpti savo klasišės samonės, pačiam tapti kito išnaudotoju. Kiekvienas, kas tik, priimdamas išnaudotojų klasių pilietybę, sugrėbė talentingiau apgauti, prisipausti, išnaudoti "savo artimą", tas greičiau tapo ponu, patikimu naujos savo klasės ramsčiu".

Neabejotina, kad jis tokiu patapo, prisimindamas okupantų pilietybę, pradėdamas ponauti. Ir už tai pasmerkimo susilaukė ne iš ko kito, o iš savo kone dievinamo auklėtojo Mato Untulio. Šis prasčiokiškas žemaitis, didelis Lietuvos patriotas (ne dėl to, kad iš vienos parapijos su manim — L. P.) jau 1940 m. Jonui Šimkui, tada "Tarybų Lietuvos" redaktoriui psakė: "Ponu darasi! Pas tave net jelti sunkiau darosi". Toji pastaba, anot Jono Šimkaus, buvusi tik Mato Untulio humoras, kurio jis nedaug teturėjęs, bet labai jį mėgęs.

O dėl ano atsivėlimimo su Matu Untuliu Vilniuje jis pasisako: "Kažko pasidarė ir sunku, ir gaila, ir gaudu, ir labai švėsu. Išėjo lietuviškų žodžių rinkti ir... nebe-grįžo. Kažkur žemaitijoje kažkokie pūšikai nudobė žmogų, iš kaimo į kaimą bečėnanti. Rado 700 rublių — pasiėmė. Rado mažą lapelį krūvą, lietuviškų žodžių pri-rašytą — išbarstė. Šit ir viskas. Tuo metu niekas ir nežinojo, net mažiuko nekrologo neparasė".

Iš gausios, — Jonas Šimkus buvo labai darbštus ir produktyvus, — jo beletristikos — publicistikos tos dvi intymios, biografinės, vietos, kone prieš dešimtį metų skaitytos, padarė man pažymėtiną įspūdį. Bet jo poezija, proletariniais šūkavimais atmišta, niekad nesusilėdė širdies. Teisybė, Jonas Aistis toje pačioje, anksčiau minėtoje "Trečiafrontininkų pūsleje" nė nelaiko jo geru rašytoju, o žiūri į jį daugiau kaip į laikraštininką. Gal todėl Jono Šimkaus neužtikame nė didžiojoje Lietuvių poezijos antologijoje, 1951 m. tremtyje išleistoje, kurią redagavo Antanas Vaičiulaitis ir Jonas Aistis. O juk Jonas Šimkus su savo poezija, jos pirmuoju leidiniu, pasirodė bene 1926 m. Rinkinio vardas buvo "Užu durų". Gal tas pavadinimas ir nu-

lėmė jo, kaip poeto, vėletą mūsų literatūroje.

Mūsų nepriklausomojo gyvenimo pradžioje ir vėliau ryškų visuomeninį — politinį vaidmenį vaidino Smetona — Tubelis, svainystės ryšiais susirišę. Jų svainystė buvo "populiarinama" visur, pradedant Konrado kavine Kaune, Laisvės alėjoje. "Tarybiname", okupaciniame, laikotarpyje, — jau pačioje jo aušroje, t. y. vos tik raudonajai armijai įsiveržus, — Kauno padangėje "sušvito" net dvi svainių poros: Cvirka — Venclova, Šimkus — Beleckas. Pirmieji vedė Račkauskaites, antrieji — Simonaites. Kaip nuostabu — visi tie asmenys jau istorija, su mažyte išimtimi — A. Venclova. Iš "tarybinų" svainių pirmas krito Juozas K. Beleckas — vokiečių sušaudytas. Petras Cvirka mirė staigia mirtimi. O dabar — Jonas Šimkus, ilgai ilgai sirgęs.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5986

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS
IR ĮVAIRIŲ VALSTYBIŲ MONETAS
IR PAŠTO ŽENKLUS
PERKAME IR PARDUODAME.
PATRIA COIN and STAMP CO.
6312 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60636
Telef. — GRowehill 6-6392 Sav. — Ričardas Estka

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.
DAR SUSPESIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS
STEIN TEXTILE CO.
urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadų, "boucle's", "fiberglass".
PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ
STEIN TEXTILE bendrovė yra pizmoji, kuri parūpino vilnonių, silko, nylon, taffetą, aksom, ANGLISKŲ MERZIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

VANDER WAGEN
ANGLYS
SINCLAIR ALYVA Superflame
3605 West 63rd St. PORTSMOUTH 7-8020

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvir. 9-9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 1/2% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI INESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. ... Trečiad. uždaryta

STANDARD Safety...
ASSURED and INSURED!

Turtas \$100,000,000.00 Rezervai \$9,200,000.00

4 1/4% Current rate per annum
4 Times a Year
All Savings in by the 15th Earn from the 1st

Standard Federal Savings visų sutauptų saugumas yra užtikrintas mūsų pajėgumais ir pastovaus imonės vėdimo ir apgalvoto veikimo... ir kiekviena sąskaita yra apdrausta Federal Savings and Loan Insurance Corporation, J.A. Valstybių valdžios agentūros. Norėdami saugaus taupymo ir aukštų pajamų, išmokamų keturis kartus į metus, pradėkit taupyti pas Standard Federal.

Chicago's apylinkė pajėgiausias

STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue * Chicago, Illinois 60632 * VI 7-1140

Taupykite

MIDLAND SAVINGS
MES MOKAME **4 1/2%** ANT VISŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

GARDZIAUSIA DUONA—BULKUTĖS—SAUSAINIAI—TORTAI

BRUNO KEPYKLA
BRUNO KEPYKLOJE KEPA LIETUVISKĄ DUONĄ

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Agnė!

Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lithuania Ave. Tel. CL 4-6376

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 1/2% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI INESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. ... Trečiad. uždaryta

Guggenheim muziejuje, New Yorke — žiūrė Daina Jurkutė
Nuotr. V. Maželio

ARGI LIETUVOS RASYTOJAI BUVO SUVAŽIAVĘ VILNIUN?

(Atkelta iš 2 psl.)
Maskvai, nusiųdami savų eiliagų maskviniams komunistams, kurių atstovė, TSKP CK "atsakinga darbuotoja" N. Trifonova, buvo viso suvažiavimo prižiūrėtoja, pasigirti "unikalios broliško respublikų tarpe rusų tarybinės poezijos bibliotekėles" išleidimu. Vadinas, lietuviai pirmieji buvo priversti išversti ir išleisti 2-ly rusų bolševikų poetų rinkinius. Tai naujos graždankos brukimas lietuvių tau-tai.

Literatūrinė abėcėlė Lietuvos
rašytojams

Atrodo, ir lietuvių komunis-tai bando tuo pačiu atsilyginti

Maskvai, nusiųdami savų eiliagų maskviniams komunistams, kurių atstovė, TSKP CK "atsakinga darbuotoja" N. Trifonova, buvo viso suvažiavimo prižiūrėtoja, pasigirti "unikalios broliško respublikų tarpe rusų tarybinės poezijos bibliotekėles" išleidimu. Vadinas, lietuviai pirmieji buvo priversti išversti ir išleisti 2-ly rusų bolševikų poetų rinkinius. Tai naujos graždankos brukimas lietuvių tau-tai.

"Mano nuomone, dabartinei poezijai būtini tokie trys priva-lumai: Pirmia. Ji privalo būti žmogiška, nes talentas — tai visų pirma žmogiškumas. Ant-ra. Ji turi būti prisodrinta šir-dy išnešiotomis mintimis. Tai išaukština poetą skaitytojo aky-se ir veda jį į naujas aukštes-mas. Trečia. Likti visuomet po-ezija. Nenukrypti į retorinę

LIETUVIŲ BIBLIOGRAFINĖS TARNYBOS DVIDEŠIMTMETIS 1945. — XI. 11. — 1965.

Trumpų statistikos...

Iš leidimų gauta: knygų ir brošiūrų 3466, laikraščių ir žur-nalų 3657 nr. nr. vertės (rin-kos kaina) \$16,272.70.

Lietuvių bibliografinis archyvas Berno mieste Šveicarijoje, dr. A. Geručio vedamas, gavo 1945—1949 m. išleistas 615 kny-gų ir brošiūrų bei 5091 laikr. ir žurnalų nr. nr., \$6,700.15 ver-tės. Tačiau šiame rinkinyje yra daug retų leidinių, net uniku-mų, pvz. sieninių laikraščių.

Pasaulio Lietuvių archyvas Chicagoje, JAV-se, dipl. ist. Vincencio Litulevičiaus vedamas, gavo 1950—1965 m. išleista 2851 knyga ir brošiūra bei 31-487 nr. nr. žurnalų ir laikraščių, \$9,572.55 vertės. Ir čia netrūks-ta retų leidinių, ypač iš tolimes-nių knaštų.

"KNYGŲ LENTYNA" lei-džiama nuo 1948 m. pradžios. Išleista 140 nr., iš viso 1337 psl. Sregistruota 3913 knygų ir brošiūrų. Palyginus su per-duotu archyvams lobiu, susida-ro skirtumas 447 leidiniai! Jie nebuvę gauti iš leidėjų, aprašyti iš spaudos.

1962—63 leista "Periodikos straipsnių rodyklė, dokumenta-cijos žiniaraštis". 1964 m. pa-saipos negauta, sustojo. Sura-šyta 5 numeriuose apie 3500 str.

Nuo 1963 m. relig. žurnalų redakcijoms leidžiama "Laisvo-jo pasaulio liet. periodikos re-lig. nr. straipsnių rodyklė" 24 numeriuose užregistruota apie 3200 straipsnių. Tai yra mažo tiražo leidiniai spausdinti ra-šom. masinėle per anglinį po-pierių. Relig. str. rodyklė dėl redaktoriaus ligos laikinai su-stojo, vėl pasirodys po Naujųjų Metų...

Specialioms bibliografijoms skirti 85 leidiniai mažo tiražo (6—8 egz.), kurių dalis buvo paskelbta žurnaluose Aidai, Au-ka, KLMA Metraštis, Tautos Praeitis. Jų stambiausieji: Ai-dų 1944—1963 m. str. rodyklė, Lietuvių knyga tremtyje 1945—1948, Lietuvių išeivių katalikų religinė knyga, 1948—58 m. bib-liografija.

"Knygos Lentynos" š. m. nr. 3 pasiūstas į spaustuvę, nr. 4 rengiamas spaudai. Leidžia JAV LB Kultūros fondas, o būtų dar geriau, kad prie jo prisijungtų vienas ar daugiau fon-cenatų, pvz. leidyklų, nes fondo lėšos ribotos, o daug yra ir kitų reikalų, kuriais reikia rūpintis ir šelpiti...

Aleksandras Ružanice-Ružancovas, tarnybos vadovas
1965. XII. 19 d.

MILTINIO TEATRAS LIETUVOJ

Bolševikinio režimo vadai Lie-tuvoj į savo 25 metų nuopelnus labai mielai įrašo ir Panevėžio dramos teatrą, kuris ne tik Pa-nevėžy, bet visoje Lietuvoj, Lat-vijoje, Estijoje ir net Maskvoj žinomas ne tiek kaip Panevėžio, o greičiau kaip "Miltinio teat-ras". Lapkričio gale buvo mini-ma to teatro ir paties aktoriaus-režisieriaus Juozo Miltinio teat-rinio darbo sukaiktis.

Visa oficiozinė spauda teatrą gilia, bet apie Miltinį nesusi-vaiko, ką sakyti, nenukrypus nuo partijos linijos. "Tarybinio Mokytojo" bendradarbis surez-gė istoriją, kad Miltinis baigė Kauno Valstybinio teatro dra-mos studiją, paskui studijavo Paryžuj, "pažino didžiulį skir-tumą tarp progresyviojo teatri-nio meno ir išsigimstančio bur-žuazijos teatro" (neaišku, Kau-ne, ar Paryžuj pažino) ir "tuo pat metu susižavėjo didžiojo rusų teatro reformatoriaus K. Stanislavskio mintimis" (taip

greitkalbė. Nepakeisti meninių vaizdų daugiažodžiumu).

Na, kas gi čia per katakliz-mas! Mūsų lenininis laureatas aps putojęs perša lietuviams ko-munizmo statybą ir Lenina, o rusas iš Maskvos prašo tikros poezijos: jam jau per daug ko-munistinio šlamšto...

Beje, ir Just. Marcinkevičius, pernykštis nepaėjęs lenininis kandidatas, pakėlė suvažiavime drąsesnį balsą, pasisakydamas už "kritikos teisę ir laisvę na-grinėti atskirą literatūros kūri-nį ir visą literatūrinį procesą savarankiškai, be jokio išorinio spaudimo" (sic!). "Aš, — pa-brėžė Just. Marcinkevičius, — už visų stilių, braižų, literatū-rinių kryptų egzistavimą mū-sų literatūroje, tačiau aš prieš tai, kad būtų proteguojami silp-ni kūriniai".

Mums tai savaime aiškūs da-lykai, ir dėl to jų niekas rašy-tojų susirinkime čia nedėstyti. Bet bolševikų okupuotoje Lie-tuvoje šitokių minčių paskelbimas laikytinas heroišku žygiu, ka-dangi Antanas Miškinis 1947—1957 m. praleido Sibire kaip tik už tai, jog, būdamas redaktori-us, buvo "prieš tai, kad būtų proteguojami silpni kūriniai..." Žinoma, quod licet Iovi, non li-cet bovi.

"MOKEKITE VENGTI JTEMPIMO"

Dr. M. J. Pohunek, D.C.

Tokie žmonės daugiausiai rūpinasi kodėl tie negalavimai vargina tik juos, o ne kitus. Koks tarp jų skir-tumas? Tiesa, daug yra nervuotų, bet tik mažą, skaičių tas nervingumas veikia.

"Turi išmokyti veng-ti jtempimo ir nesirūpinti" yra patarimas dažniausiai duodamas tiems, kurie kankina-si negalavimais, ky-lančiais nuo nervingu-mo. Tarp šių nega-lavimų yra chroniš-kas galvos skaudėjimas, kai kurie skran-džio sukrinkimai, įvai-rūs dygliai, bet kiti negerumai, kuriems ypatingos priežasties negalima nustatyti.

Ne labai seniai į šį rašytoją krei-pėsi viena jauna moteris, kuri turė-jo galvos skaudėjimus, skausmą prie širdies, per daug rūgšties skrandy, ir skaudantį bei nelankstų sprandą. Jai buvo pasakyta, kad tai yra nerviš-kumas ir kad ji turi išmokyti atsipai-laiduoti nuo jtempimo. Vėliau ji pra-dėjo pasibėgti, kad kai sprandas ją daugiau vargindavo ir kiti blogumai pasibėgdavo, bet kai sprandas ne-skaudėdavo, ji turėdavo mažiau gal-vos skaudėjimų, mažiau nervinių pa-sirėškimų ir skrandžio sutrikimų. Dėl šių negalavimų ji kreipėsi į chiro-praktiką. Rentgeno nuotrauka pa-ro-dė, kad sprando slanksteliai yra iš-krypę.

Laikui bėgant vis daugiau ir dau-giau žmonių pradeda suprasti, kad nugarkaulio iškrypimai labai dažnai yra šių nervinių negalavimų prie-žastimi.

Šis straipsnis yra vienas iš seri-jos pamokymų apie sveikatą ir SOU TH WEST CHIROPRACTIC CLINIC, 2739 W. 55th St., tel. 476-1422. Dr. M. J. Pohunek, Dr. R. Ozaplicki ir Dr. D. J. McCarthy.

pat neaišku, ar Kaune, ar Pa-ryžuj susižavėjo Stanislavskiu)... Bet pradėjo dirbti teatre jau tik bolševikmečiu (ir vo-kietmečiu), ir padarė gerą teat-rą.

Paties Miltinio vardu pasira-šytame straipsnyje, idėtame ru-sų škoj Sovietskaja Litva, pasa-kojama, lyg Miltinio vienintelis rūpestis būtų, kaip geriau įgy-vendinti teatre socialistinio rea-lizmo principą...

Tik Maskvos žurnalas Teatr (11 nr.) atvirai papasakojo, kad Miltinis besąs negirdėtas indi-vidualistas ir neprisileidžias jo-kios įtakos iš šalies. Dalį to straipsnio persispausdino "Lite-ratūra ir Menas", bet praleidęs tas vietas, kuriose ypač išryš-kinamas Miltinio darbo metodų savotiškumas. Tos vietos, ta-čiau, pasirodė lenkiškame, Vil-niuje leidžiamame partijos dien-raštyje Czerwony Sztandar.

Iš ten aiškėja, kad Miltinis neprima į savo teatrą kitur vaidybos mokytojų aktorių: visus aktorius rengia pats. Vienus iš-leidžia scenon po metų lavini-mo, kitems tenka rengtis net iki šešto metų. Jau 20 metų, kai nė vienas Panevėžio - Mil-tinio teatro aktorius nepasitrau-kė ir neišėjo dirbti kitur, nors, sako, bent keletą jų mieliai pa-siimtų Vilniaus Akademiniis dra-

LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ
IR VARTOTŲ

AUTOMOBILIŲ PREKYBA

Neptune Motors Inc.

6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. — 925-5121

Išsimokėjimai mažu nušimčiu
per banką.

Atmeta kasdien: Pirm. — Pankad. —
iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 5
v. vak. Sekmad. 11 iki 5 v. vak.
Parūpinam: automobiliai pagal
klientų reikalavimą.

PAIEŠKOMAS CHICAGOJE
AR KITUR AMERIKOJE

LEONAS, SIMKUNAS, JONO SČ-
NUS, gimęs Siaurakampio kaime,
Tauragės valsčiaus, prieš karą gy-
venęs Chicago mieste,
PAIEŠKO Leono sesuo SIMKČ-
NAIŠ SIBIRO: Irkutskaja Oblast,
Ussolskij rajon, Ussolskij sovehoz
p/a B. Žilino, Soviet Union.

4 1/2 %
current dividend

Paskolos duodamos ilgam laikui, mėnesiniais išsimokėjimais

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Valandos: Pirmad., Antradi., Penkt. ir Šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiadi. uždaryta; Ketvirtadi. 9 v. r. — 8 v. v.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET
DEIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS,
ORO VESINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Telef. — CA 5-7252

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western Pros. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadi. ir ketvirtadi. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6
val vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

mos teatras (J. Rudzinskas, da-bar jau didelis Dauguviečio tra-dicijų gerbėjas). Miltinis visa-da (nebet serga) vadovauja spektakliui per mikrofoną iš specialios kabinos. Miltinis pats specialioj dažykoj dažo medžia-gas kostiumams. Miltinis nėjo į kompromisus su publika (ir su partija?) ir, sako, pripratino Panevėžio publiką prie savo sko-mio. Miltinio studijos mokiniai negauna stipendijų: mokyda-mies "gyvena iš krepšelių", tai yra, maitinasi iš tėvų atsiveža-mu maistu. Miltinis, nufotogra-fuotas savo kabinete, pats at-rodo, lyg pavargęs keleivis, at-sėdęs pakelės užkandinę prie tuscio stalo: plonas sluoksnis priekinė suguldytų plaukų, apy-skystė nesuglostyta barzda, ap-sivilkęs megztiniu ir paltu (lyg šalta kabinete). Tik už nuga-

Pristatome Visokių Rūšių
STATYBAI IR NAMŲ
PATAISYMI MEDŽIAGA

CARR MOODY
LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą
teikiame nemokamai.
Rastinė atdara kasdien nuo 8 val.
ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadi-
niais iki 3 val. p. p.

GALITE UŽSISAKYTI

VAISTUS SAU IR SIUNTIMUI

Community Vaistinėje

COMMUNITY PHARMACY
(Lietuvių vaistinė)
5000 West 16th Street
Cicero 50, Illinois
Telefonas: OLYmpic 2-0951

Kazimieras Kareckas, R. Ph., vais-tinės savininkas ir C. Ugianskis,
R. Ph., tiksliai išpildo daktaro re-
ceptus ne tik vietinius, bet ir gau-tus iš Lietuvos.

DRAUGAS, penktadienis, 1965 m. gruodžio 31 d.

7

ros — visa siena užimta daugy-be įvairiose pozose stovinčių ir gulinčių knygų. Toks jis paro-dytas: pavargęs, bet nepasida-
vęs, nepriklausomas meninin-ciją pasirodė 49, o prez. Kenne-dy per 3 metus 33 kartus.

— Prez. Johnson pastarųjų dvejų metų laikotarpyje televi-zijoj pasirodė 58 kartus. Buv. prez. Eisenhower per 8 m. kaden-ciją pasirodė 49, o prez. Kenne-dy per 3 metus 33 kartus.

ANTANAS TVERAS
DIPL. LAIKRODININKAS
Gerųjų firmų laikrodžiai, brangenybės, re-ginai dalykai (devocionalai) ir prekės dovanoms.
2646 W. 69th St. Tel. RE 7-1941

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON,
SAVININKO
SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2
4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių
ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Skaitykite ir platinkite dienr. Draugą.

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

KARALIENĖS MIKALDOS PRANAŠYSTĖS

Daug keistų dalykų atsitiks ateityje, pradedant 1966-aisiais metais. Miestuose pritrūks gatvių automobiliams pastatyti, todėl garažai bus įrengiami rūsiuose ir ant stogų.

Kapitolis bus aptvertas spygliuota ir elektrizuota viela, kad kongreso posėdžių metu gangsteriai nesusigundytų padaryti pėšimų.

Specialiai samdomų cenzuotų mokytojų mokyklose nebus. Jų vietas užims mokinių tarpusavio muštynėse pasižymėję didvyriai.

Žmogžudys, gavęs 199 metus kalėjimo, bus paleidžiamas laisvėn po vieno mėnesio naminio arešto.

Vyriausias teismas uždraus vartoti rožančių kitiems matant.

Policininkas, išdrįsęs paliesti gangsterį rankomis, bus tuoj atleistas iš tarnybos, o pilietis, pasiryžęs ginti savo gyvybę,

Prakalbų klausytojai iškilmingo pagerbimo metu.

KAS KO PRAŠĖ IŠ KALĖDŲ SENELIO

Praėjusių Kalėdų metu iš Kalėdų senelio prašė:

Dr. A. Razma tiek tūkstantinių Lietuvių fondui, kiek Kalėdų senelio barzdoje plaukų.

Dr. J. Adomavičius pageidavo, kad Kūčių naktį ne vanduo virstų vynu, bet vynas vandeniui.

Žurnalistų sąjunga, skaitydama apie mažamečių muzikų ir dailininkų laimėjimus, pageidavo, kad nors vienas gimtų mokėdamas ne tik paįsinti, bet ir rašyti.

Prof. Kubilius iš Vilniaus sakėsi netikintis nei barzdotam, nei bebarzdžiui laimėjimams, pageidavo, kad lietuviai, jo atsilankymo proga, vienas kitam prisipaulytų barzdas.

Alto centro valdyba prašė, kad iš kur nors atgabentų jai pirmūninką.

Vet. gyd. L. Kriaučiūnas pageidavo, kad neįkastų pacien-tas į tą ranką, kuri aukas dainu.

Spygliai maldavo, kad nors vienas dailininkų, kurias nuostabių ir amžius išlaikančius

Taikos miegas

Lai ves žvaigždė boisis ir mame, Vados ir tautą į miegus, Kad būtų vėl taika Vietname, Ne būtų kariamas žmogus!

A. Gustaitis

JURY KOMISIJA

"Spygliam ir Dygliam" premijuoti išrinkta komisija, kun. dr. Prunskis, Vl. Būtenas ir Jurgis Gylis, jau svarsto, kuriuos rašinius, tilpusius 1965 m. Spygliuose, atžymėti, bet apie jūrą komisijas Ant. Gustaitis šitaip sako:

Iš rėmų narsūs kunigaikščiai žiūri, Ir pagabus Basanūs debesy, O prie stiklų — triukšmingai sprendžia jūrą Martell ar Hennessy?

Iš rėmų mums pro liūdesį ir kartį Kudirka šaukia: jaunas kol esi:

O jūrys negali susitarti: Martell ar Hennessy?

Skolininkas

Jurgiui Kečėlai, auto garažo savininkui, skambina vietinio bankelio sekretorius ir klausia, ar jis pažįstas tokį Nikodemą Daužėlą.

— Taip, jį pažinojau, bet gaila, jis mirė.

— Visai ne, jis čia sėdi šalia manęs, laukia paskolos.

— Negali būti! Jis pas mane prieš mėnesį taisė mašiną, nesumokėjo ir prisiekė, kad per tris dienas sumokės ir tik mir-tis jį gali sulaukyti nuo mokėjimo.

Kad šitaip doleriai 1966 m. kristų į visus fondus.

IR ŠIMET NEGALES SUPRASTI

Žurnalistai skelbia, kad ir šiais metais niekas negalės su-prasti:

kodėl lietus dažniausiai lyja tomis valandomis, kada žmonės važiuoja į darbą, ar grįžta iš darbo;

kodėl pastebėsi, jog tą patį žurnalo numerį skaitai, kai būsi jau pusę jo perskaitęs;

kodėl visada žaškiai svorį pradėti mesti nuo pirmadienio;

kodėl vanduo iš krano pradės bėgti šaltas tada, kai jau būsi išsimuilięs;

kodėl šaldytuvas šilima, šaldymo sistema sugenda visada savaitgalio metu, kada brangiausias pataisymas ir sunku tuos taisytojus pagauti;

kodėl batų raiščiai visada sutruks tada, kai abiausiai skubi; kodėl vėl sušis oras, po to

IR VĖL NAUJI METAI

Ir vėl Naujus metus pradėjom, Senesnis metais palikai, O vis sapnuosi, kad jaunėji Ir damą glėbyje laikai.

Ir vėl reikės kruopščiau blakstienas, Lūpas ir plaukus dažinėti, Ir nesvarbu mums MacNamara Ir nė jo taikos, nė karai,

Kada Naujieji metai glaudžia Visus į krūvą mus ir vėl, Todėl nė vienas te nesnaudžia, O kemša butelį Martell.

Mikas Mužikas

Vargas su pavardėm

"Naujienos" gruodžio 15 d. laidoje aiškina, kad, niekinant lapkričio 13 d. žygį, jos nenorėjo dėti vieno telefono iš New Yorko skambinusio pavardės, kuris žygį pavadino mizerija, tai todėl uždėjo Vl. Bakūno pavardę.

Atsakydamos į Spygliuose tilpusį metalinių širdžių aprašymą, "Naujienos" surado Barono pavardę, kurios visai ten prie širdžių nebuvo.

Tiesiog net malonu žiūrėti į vargstančių su pavardėmis, kaip beždžionė su akiniais.

kai įsidėsi žieminius langus; kodėl liesieji žmonės gali tiek daug valgyti; kodėl gausi dovanų tortą tada, kai būsi nutaręs numesti svorį; kodėl televizija nepagenda tūkanda, kai ošna bloga progama.

Ziemos malonumai.

OPERACIJA

"Daktare, aš mano operacija pavyko?" "Koks čia aš tau daktaras? Aš esu šv. Petras!"

Nebereikia pavardės

— Kaip vadinasi tas žmogus, kuris pelnėsi, kišdamas ranką liūtui ir nasrus cirke?

— Aš irgi jau nebeatmenu jo tikrosios pavardės, bet dabar jį visi vadina vienerankiu.

PER LIESAS

Ūkininkas, kurio kiaulė užmušė ant kelio vairuotojas, labai piktai barasi.

— Nėpyk, — sako motoristas, — aš galiu kiaulę pakeisti. — Ne, negali, nes tu per liesas, — atkirto ūkininkas.

— Tik britai šiais laikais nenori nustoti svarų.

— Jei mes tiek kovotume su priešais, kiek kovojame tarpusavyje, būtume tikra prasme narsi tauta.

Pr. Gaida

Velnio tuzinas gyduolių

Kaip numirti be skausmo?

Neseniai Rochesterijėje, N. Y., lankėsi Ant. Gustaitis. Jis pasigedo eilės patriotų, kaip a. a. pulk. Saladžiaus, Draugelio ir kitų. Patyrė, kad vietos lietuviai sunkiai pergyveno jų mirtį.

Kalbėdamas su keleta veikėjų, jis davė tokį patarimą: "Kad galėtumei lengvai ir be skausmo išnykti iš savųjų tarpo ir kad niekam dėl to nė ašara nenūkristų, reikalinga tam dvasinė pasirengti: pirma, negu tapaguldys į karštą, turi psichologiškai numirti savo tautiečių tarpe, būtent — nutautėti. Tai jau daugelio išbandytas būdas!"

Sugestija Lietuvių fondui

Iki šiol nei didieji, nei mažieji LF-do aukotojai dar nėra gavę jokių ženklų, nei kitokių atžymėjimų, kaip už kitus savanorius didelius darbus savo tautai.

Todėl aš siūlyčiau apdovanoti tokius tautiečius, kurie labai gambiai moka išsikukti ne tik nuo LF, bet ir kitokių aukų.

Kritiko gudrybė

Kaimyno berniukas, norėdamas uždrožti kaimyno šuniui, vienoje rankoje atkiša jam duonos, kitoje — laiko lazda. Šuo, paragavęs duonos, gaudavo lazda per galvą. Vienas kritikas, gražiai pristatęs visuomenei rašyt. J. Gliudą, sekančių straipsnių jį išvaidojo.

MARKSISTAI

Jei į kairę žvilgsnį mes, Dang marksistų ten atrasi. Skuta šū į "Gillette" Ir dainuoja marsaljetę.

Čia — Bimbelės visas Labas, Ponui Marksui sako "Šabas", Ten — Paleckis net iš sosto, Marksui barzdą vis paglosto.

Ir paraudęs ir nublukęs, Neiškenčia nesužukęs: — Jei ne Marksas, geras dėdė, Neprašytum pro vėlavimą!

Keistos Markso tos idėjos, Raudonai nepažįdėjus, Kertant stieka, geriant alų Ir be Markso kapitula.

A. N.

Spyglininkai guodžiasi

Uknolis atsiuntė "Teisingą patarimą įgyvendinti", kurioje iš "Draugo" vieną padėką cituoja: "Svenčių Kalėdų proga, sveikindama didžiai gerb. mielą dr. J. Adomavičių, noriu pareikšti gilų dėkingumą už a. a. mano vyro Boleslovo teisingą diagnozės nustatymą. Kartu palinkėti ilgų darbo metų su jo sveikatos patarimais žmogui". "Aš irgi būčiau dėkingas

— Ir žmogus juk niekad negimsta jau užaugęs vyras. Kiekvienam tenka ir vystyklus padrėkinti, kol paaugę ir užaugę. A. Gricius

"Taigi lietuvius Gimusiam Kristui ko ne ko tai bent jau Lietuviško šieno nesigaili". A. Diemedis

— Sakoma, kad Hollywoode taip greit skiriamasi ir tuo reikalu toks progresas, kad greitai laiku bus pradėta bartis prie torto dalinimo.

— Per anksti mes pasenstam, o per vėlai pasidarom išmintingi.

gerb. daktarui, jei nustatytų panašią diagnozę mano pačiai", baigia citatą Uknolis.

— V. K. Atsiuntė šią, pagal Vaitaitį sukurta poemą: Yra šalis, kur doleriai teka Linksmiai tarp matrasų girgždančių, Ir meliai čėkia tarp savęs šneka Bijodami lipt iš kerčių.

Ten prakaitas aplieja vyrus, Bepraščius centus žmonų, O paprastas jų marškonis Maišos su mylimųjų minkų kailiu.

Bet vistiek jie tave meliai priima. Kai tik nueini į svečius aukų rinkti: Ten tau dolerį duoda ir pamokslą išdoroja, Kiek tik leidžia jų mylima širdis.

SAUGI KELIŲ

Viena susijaudinusi moterėlė, pirmą kartą skrendanti lėktuvu, klausia pilotą:

— Aš tikiu, kad mus nuleisi žemėn.

— O taip, — atsako lakūnas, — aš dar nesu nė vieno palikęs čia ore.

Šykštumo pavyzdys

— Duok pinigų arba gyvybę! — sako užpuolikas.

— Imk gyvybę, pinigai man pačiam reikalingi, — atsako gobšys.

DUKRELES

Pirko tėvas Knygėles, Leido mokslan Dukreles, Ir išleido, Išmokėjo... Šiandien Adreso nežino.

R. Apuokas

Moteris, kuri vairuoja, sėdėdama užpakalinėje sėdynėje, nėra blogesnė už vyrą, kuris verda prie valgomos stalo.

— Didžiausias nusivylimas ištinka tokį žmogų, kuris skambina bosui, kad dėl žmonos ligos jis vėlinasi į darbą, o pasakui atsimena, kad turi laisvą dieną.

— Niekas taip šeimos neįjungia, kaip teturėjimas vieno automobilio.

— Proga, tai toks atvejis, kuris nedingsta, nes ja tau nepasinaudojus, ja pasinaudoja kiti.

— Besiruošdamas vesti, nesaikyk merginai, kad tu jos never-tas, tai ji pati žino.

— Šiandien tokie brangūs advokatai, kad yra pigiau prisamdyti teisėją.

— Išmintingas vyras, kai iš lovos išlipa ne ta koja, jis lipa vėl atgal į lovą.

— Lėlės vis labiau būna panašios į žmogų, kad vaikai jau dabar nori, kad jos paruoštų ir pamokas.

— Vesti japonę mergaitę yra todėl patogu, kad tavo uošvė gyvena Japonijoje.

— Jeigu komunizmas yra toks stebuklingas, koks jis skelbiama, tai tegu nuima geležinę uždangą, o toji vietoj įtaisytos vitrinas.

— Sveiks, su Naujais Metais, mister McNamara, Lupki raudonuosius, kol laimėsi karą.